Tidskrift för SCHACK 6

Årgång 69 • Juli—Augusti • 1963

Stort SM-referat

• • • • • •

Dom i TfS internationella studieturnering 1962

• • • • • •

Omslagstävlingen sid. 173

Omslagsstudien

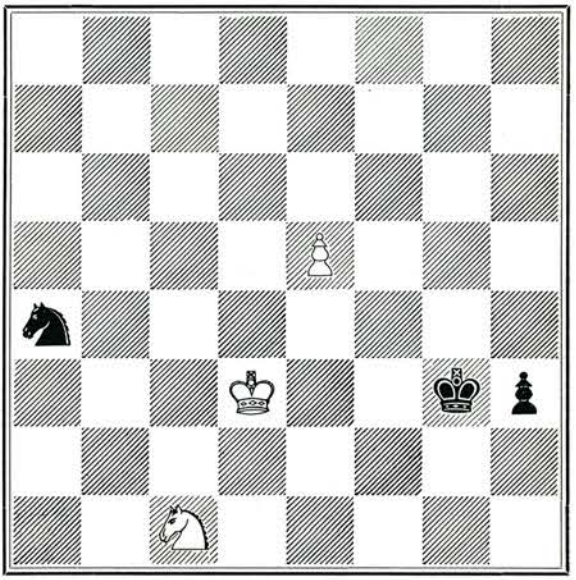

Vit drar och gör remi

I Sverige **2:25** inkl. oms

Stormästaren Gösta Stoltz minne tecknas på sidorna 175—178

Tidskrift för SCHACK

Officiellt organ för Sveriges Schackförbund
Box 7123, Göteborg 7. Postgiro 60 46 34

Tidskriftskommitté:
Ansvarig utgivare Docent Eric Uhlin, tel. 0303/102 51
Ekonomichef Arne Berggren, tel. 031/14 64 54
Redaktion Ernst Åhman, tel. 031/20 11 44
Ägare Sveriges Schackförbund
Prenumerationspris i Sverige Kr. 17:—
Lösnummerpris i Sverige Kr. 2:25

INNEHÅLL

	sid.		sid.
Årets SM-tävling i schack	161	Omslagstävlingen	173
Kongressen	163	Nya schackfrimärken	173
Litet SM-pytt i panna	164	Nordiskt nytt	174
Resultattabeller från SM	165	Stormästaren Gösta Stoltz död	175
Presentation av nya SM-aspiranter	168	Utlandet	179
Ordet fritt!	169	Partier	180
Ungdomsschack	170	Boknytt	184
Distriktsnytt	171	Problem	185
Zandor Nilsson 50 år	172	Sverige runt	186
Från riksinstruktörens och förbundssekreterarens horisont	172	Studier	187
Hjalmar Mandal död	173	Dom i TfS internationella studieturnering 1962	188
		Korr-schack	192

Höstens Schacknyheter

VM-matchen Botvinnik—Petrosjan **6:50**
Med noggranna kommentarer av stormästarna Smyslov, Tal, Bronstein, Keres m. fl.
SB:s VM-böcker har undantagslöst fått lysande presskritik!

A. Hildebrand: 1. b2—b4 ..... **5:—**
För alla som vill spela annorlunda!

J. E. Westman: Capablancas förlustpartier ..... **5:—**
En bok för finsmakare, som med sin lilla upplaga (800 ex.) har goda utsikter att bli en bibliografisk raritet!

SCHACKBULLETINENS FÖRLAG
Postfack, Uppsala 1 Tel. 018/14 96 89 Postgiro 57 61 99

Nr 6 **Juli—Augusti** **1963**

Årets SM-tävling i schack

av GIDEON STÄHLBERG

Schack-SM i Karlskrona ställde stora krav på deltagarnas uthållighet. För sista gången användes det med rätta skarpt kritiserade system, som tvingar deltagarna att avverka 11 ronder på 9 dagar. Det favoriserar givetvis de uthålligaste spelarna och försämrar en spelares möjligheter, om han får svåranalyserade avbrottsställningar och långa partier. I de internationella turneringarna spelar man ofta 6 ronder per vecka — en betydande skillnad!

I år föll Zandor Nilsson offer för systemet. Han hade ovanligt många avbrottsställningar och behövde 136 (!) drag för att besegra Arnstam. En onödig förlust mot Burehäll och en missad vinst mot Fridh bör skrivas på trötthetens och systemets gemensamma konto, och under sådana förhållanden var det en mycket god prestation av honom att dela andraplaceringen.

Därmed är intet ont sagt om Kristian Sköld's seger. Den 52-årige mästaren var i nästan lika god form, som när han 1950 utklassade konkurrenterna i Kristianstad. Han spelade aggressivt men samtidigt lugnt och säkert, med mycket liten felprocent. Endast i ett fall, mot Zäta, överskattade han sin ställnings möjligheter. Sköld har alltjämt fin blick för kombinationer — det fick Arnstam erfara genom en av Kristian elegant genomförd slutattack. Hans seger var välförtjänt.

Ännu efter sju ronder såg det ut, som om en debutant skulle vinna tävlingen. Bo Aurell plockade poäng efter poäng och hade dessutom ett avbrutet parti mot Zäta.

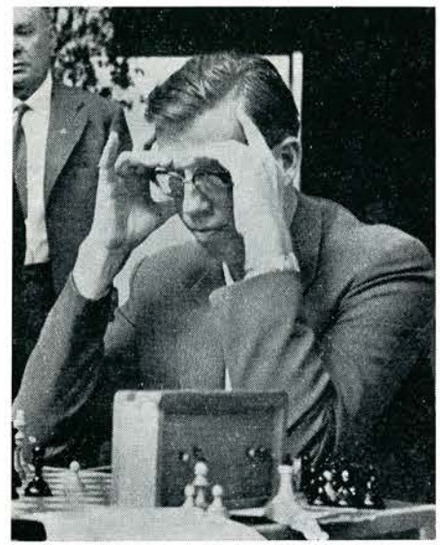

Kristian Sköld, sverigemästare åren 1949, 1950, 1959 och 1963.

Det "hängde" ovanligt länge, enär Zäta var upptagen av att färdigspela andra partier. Avbrottsställningen var ovanligt svårbedömd. Det visade sig, att Aurell gjort det absolut bästa förseglingsdraget och Zäta presterade i fortsättningen ej sitt starkaste försvar men hade även i så fall troligen förlorat.

Åttonde ronden blev dramatisk. Aurell med 6½ poäng hade de svarta pjäserna mot Sköld, som hade 5 poäng. Sköld spelade den omstridda Orangutangöppningen och Aurell fick så småningom upp en lovande ställning, vilken han dock genom ett felaktigt offer förlorade.

I fortsättningen spelade den sympatiske läroverksadjunkten utan den säkerhet, som han tidigare visat, och förlorade alla återstående partier. Före sista ronden låg han en halv poäng efter Sköld, som spelade ett kort remiparti med Ekenberg. Aurell tog chansen att få dela förstaplaceringen och spelade som vit skarpt mot Lundin. Han fick också en klar fördel men förbisåg en av Lundins patenterade kontrastötar och förlorade. Trots avslutningen är resultatet en framgång för honom och hemstaden Borås, som ju tidigare inte spelat någon framträdande roll i SM-sammanhang.

Fridh tänker medan Lundin vänder ryggen till.

Anton Fridh väckte sensation vid SM i Stockholm 1957, då han delade förstaplaceringen med Z. Nilsson och först efter hård kamp förlorade omspelet. Han har kanske sedan inte helt infriat förväntningarna, men nu visade han god form och stor kallblodighet i kritiska situationer.

Fjolårssegraren Bengt Ekenberg var inte i toppform. I några partier kom han i nackdel genom misslyckade spelöppningsexperiment, men vid ett par tillfällen visade han sin höga klass.

Åke Olsson började tävlingen i semesterstil. Efter tre nederlag i följd vaknade han till liv och vann några av turneringens

Z studerar Aurell och Ekenberg.

vackraste partier. Den i några partier mycket svaga spelöppningsbehandlingen tyder dock på bristfälliga eller obefintliga förberedelser från hans sida, och hans insats nu var mycket sämre än hans prestation i Örnsköldsvik förra året.

Burehäll är en seg och uthållig spelare, men hans teorikunskaper är mycket begränsade, vilket bidrog till nederlagen mot Åke Olsson och Dahl. Det är visserligen modigt men knappast klokt att välja komplicerade sicilianska försvarsvarianter mot unga angreppsspelare.

Arnstam kämpade tappert, och hans resultat var ungefär som väntat. Däremot svek Bengt Hörberg förväntningarna. Han spelade upp goda ställningar men kunde inte utnyttja dem. Han har åtminstone för tillfället förlorat den skärpa, som kännetecknade hans spel för några år sedan.

Hans Ek var åren kring 1950 en av våra mest talangfulla spelare. Hans civila gärning har sedan lagt hinder i vägen för hans schackliga utveckling, men han skulle säkert nå mycket bättre resultat, om han kunde hushålla med betänketiden. Genom kronisk tidsnöd förloras många dyrbara poäng även i mästarschack.

K. G. Dahl kommer alltför ofta i tidsnöd. Det kostade honom en viktig poäng mot Fridh, då hans klaff föll någon sekund innan han gjort det 40:e draget. Att klaffen var felkonstruerad och föll cirka 10 sekunder för tidigt, förbättrar inte saken. Trots jumboplaceringen visade han god kombinationsförmåga i några partier.

Kongressen

Årets kongressförhandlingar dominerades av personfrågor medan schackorganisatoriska ärenden blev föremål för beslut i det närmaste utan debatt. Vad som kom andarna att vakna var framför allt ordförandevalet och bedömningen av centralstyrelsens åtgärder i samband med avlösningen på riksinstruktörsposten.

Kongressen inleddes på traditionsenligt sätt med välkomsthälsningar och presentation av staden. För arrangörerna talade Allan Hörlin, för staden drätselkammarens ordförande J. Persson och för länet dess hövding Thure Andersson. Landsförbundets ordförande, advokat Folke Rogard, tackade. Till särskild ordförande utsågs riksdagsmannen Olaus Nyberg.

Slagväxlingen började, då frågan om revisorernas erinran mot den avgående skattmästaren kom upp. Det gällde kostnaderna för revisorernas förra året distribuerade "stridsskrift", vilken honorerats av förbundets medel. Då åtgärden vidtagits före 1962 års kongress föranledde den dock ej kongressen att ställa krav på ansvar eller ersättning.

Betydligt hetare blev det då, frågan om riksinstruktör kom upp. Herr Körling prisades livligt av flera talare, framför allt av Bo Teddy Ladberg, som ansåg den avgående riksinstruktören vara en kapacitet av internationellt format, och av docenten Karlmark, som föredrog en del berömmande skrifter. Ungdomskommitténs talan fördes av herr Rova, som erinrade om en del samarbetssvårigheter mellan kommitténs majoritet och herr Körling. Kongressen uttalade ett önskemål om att herr Körling skulle då så var möjligt och lämpligt beredas tillfälle till honorerat arbete i förbundets tjänst.

I detta sammanhang kom frågan om statsbidrag upp. Från något håll gjordes gällande, att centralstyrelsen spelat bort möjligheterna att erhålla bidrag genom att herr Körlings kontrakt ej förnyats. Det visade sig emellertid att något beslut i frågan ej fattats av skolöverstyrelsen. Det kunde ej heller fastställas varifrån ryktena härom emanerade.

Efter tre och en halv timmas debatt beviljades så äntligen centralstyrelsen ansvarsfrihet.

Då frågan om val av ordförande kom upp, blåstes det på nytt i stridslurarna. Debatten blev något förvirrad, sedan valkommittén föreslagit John Byström och Göteborgs representant förordat omval av Folke Rogard. Efter försök till acklamationsbeslut begärdes votering. Då denna skulle verkställas, framkom ett yrkande om sluten votering, vilket på grund av ombudens skiljaktiga röststyrka ej kommer i fråga. Procedurdiskussionen urartade emellertid till plädering för kandidaterna, och då omröstningen tog sin början var olusten och misstämningen påtaglig. Resultatet blev att Rogard omvaldes med 4.600 röster mot 4.009 för Byström.

Till ordinarie ledamöter av centralstyrelsen nyvaldes direktören, jur. dr Nils Grenander i Göteborg och överläkaren, docenten Erik Karlmark i Stockholm, vilka remplacerade Olov Carlberg och John Byström, som avböjt förnyad kandidatur. I övrigt omvaldes centralstyrelsens avgående ledamöter. Till suppleant utsågs herr Sören Björnlert efter nyvalde förbundssekreteraren Lars Bäckström. Till samtliga internationella organisationer skedde omval. Erland Elofsson och Rolf Pålsjö blev revisorer.

Nya bestämmelser för tävlingen om SM m. m. antogs enligt i huvudsak de riktlinjer som förordats av 1961 års SM-beredning. De innebär bl. a. att tävlingen om sverigemästerskapet spelas i en grupp enligt Bergers system med 16 deltagare (år 1963 med 12 och år 1964 med 14 deltagare), att landslagsklassen och mästarklassen slås ihop till en klass, att mästarklassen spelas i grupper med högst 14 deltagare (år 1963 med 12 deltagare), att den s. k. nedflyttningsprocenten i alla klasser höjes till 45, att passivitetsregeln slopas, att äldre "halva nedflyttningar" slopas samt att uppflyttning till högre klass i fortsättningen sker även för den som utan att segra erhåller 80 vinstprocent.

Kongressen hade, med ett kortare uppehåll för lunch, hållit på från kl. 10 till kl. 23, varför en del motioner bordlades. Dessförinnan hade man emellertid beslutat att f. n. ej överlåta Bassibiblioteket samt att nästa års kongress försöksvis skall förläggas till dagen före den, då spelet i flertalet klasser börjar.

1963 års ordinarie schackkongress bjöd förvisso på skådespel, men skådespel ovärdigt det svenska schackfolket. Man hade hoppats att utvädringen förra året skulle ha givit "schackvännerna" en tankeställare. Företeelserna vid årets kongress får motivera citationstecknen.

Ernst Åhman

Litet SM-pytt i panna

Det blev som väntat deltagarrekord vid årets SM, och för första gången överskreds siffran 600. Fördelningen på de skilda klasserna var: Sverigemästargruppen 12, mästarklassen i övrigt 53, första klassen 109, andra klassen 319, juniorklassen 105 och veteranklassen 10. Det blir 608 tillsammans, vilket inte hindrar att man allmänt väntar ännu ett rekord i Göteborg nästa år.

— o —

Veteranklassen var en nyhet som av allt att döma kommer att bli kvar och utvecklas. På avslutningsbanketten avslöjades, att Wasa i Stockholm håller sig med en särskild veteranförening. Villkor för att få vara med är minst tioårigt medlemskap i Wasa och minimiålder 50 år. Bland medlemmarna märks Erik Lundin och Bertil Sundberg.

— o —

Genom behjärtat ingripande av överledare Jakob E. hindrades två juniorer i första ronden från att försegla ett parti med bara kungarna kvar. Man ville kanske analysera möjligheterna att vinna på tid?

— o —

S. G. Samuelsson, Schack -27 Kamraterna, som spelade i andra klassens 20:e grupp, var ensam om att ta full pott, 9 poäng på lika många partier. Den nya 80-procentregeln kom till användning i inte mindre än tio fall. I första klassens nionde grupp blev S. Johansson, Kristallen, tvåa på 7½ poäng av 9 och blev därigenom mästare utan att vinna gruppen. I klass II blev utöver de 32 gruppsegrarna följande nio spelare uppflyttade till första klass med stöd av 80-procentregeln: T. Larsson, Linköpings ASS, O. Smedberg, Huskvarna ASK, O. Eriksson, Vara SS, P. O. Hesselborn, Kneippbadens SK, G. Gustafsson, Rockaden Stenstorp, E. Karlsson, Schack -27 Kamraterna, K. Ahlgren, Plåtförädlings SK, A. Hellström, Rockaden Örnsköldsvik och L. Johansson, Kamraterna Landskrona.

— o —

De hårdare nedflyttningsbestämmelserna (45-procentregeln) tillämpades för första gången, men eftersom kongressen beslutat stryka ett streck över alla gamla "halva nedflyttningar", fick de ingen omedelbar verkan. I mästarklassen hamnade inte mindre än 19 spelare i farozonen, och alla har klart för sig att omsättningen mellan klasserna i framtiden blir mycket livligare än hittills.

— o —

I årets rondtabeller tillämpades för första gången föreningsnamn i stället för ortsnamn,

Ny i Cs: Erik Karlmark.

vilket vållade en del huvudbry, eftersom bl. a. Rockaden och Kamraterna förekommer på skilda platser. I de fall ortsnamnet ingår i föreningens namn blir det förstås inga missförstånd, men långt ifrån alla vet t. ex. att Springaren är en boråsförening. Å andra sidan vinner man med det nya systemet, att föreningarnas namn blir mera kända.

— o —

Nytt för året var också vandringspriset till bästa förening. Här har man f. ö. fått ett kinkigt tolkningsproblem på halsen: Skall veteranturneringen räknas med? Den regleras ej av SSF:s tävlingsbestämmelser och medför ingen rätt till uppflyttning. Wasa belade både första och tredje platsen bland veteranerna, vilket ger 4 poäng till föreningens övriga 10. Men Kristallen har 13 poäng och gör väl anspråk på inteckningen.

— o —

I kongresstävlingarnas laddade atmosfär inträffade som vanligt en del kortslutningar. I klass I vann D. Augustsson, Fenix, följande korta parti: *1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 f5 5. Sc3 b5 6. Lb3 f×e4 7. S×e5 S×e5 8. Dh5† Sg6 9. Dd5 c6 10. Df7‡.*

— o —

Ända upp i mästarklassen var skolmattsrutan någon gång kritisk och Bo Göransson, Västerås SK, fick en helpoäng på följande sätt: *1. e4 e5 2. Sf3 d6 3. d4 Sd7 4. Lc4 c6 5. a4 Le7 6. c3 h6 7. Db3 d5 8. e×d5 e4 9. d×c6 e×f3 10. L×f7† Kf8 11. Lg6 f×g2 12. Df7‡.*

— o —

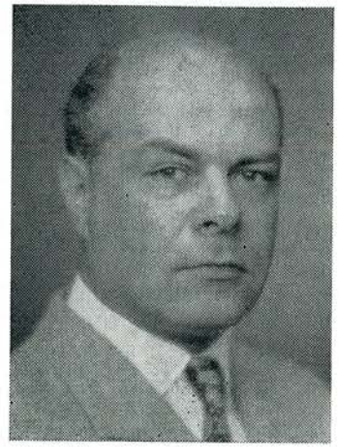

Ny i Cs: Nils Grenander.

I klass II noterades enstaka snabba fallsegrar, så t. ex. vann A. Broman, SS Manhem, så här: *1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lc4 h6 4. d4 e×d4 5. S×d4 S×d4 6. D×d4 b6 7. 0—0 Lc5 8. Dd5 Sf6 9. D×f7‡.*

— o —

Juniorklassen spelade som vanligt 9 ronder Monrad och de sex gruppsegrarna får i mitten av augusti göra upp om juniormästartiteln, då de möts i en enkelrondig Berger-turnering i Stockholm.

— o —

Kjell Krantz i Växjö har gjort året:s kometkarriär. Vid årsskiftet vann han en sanktionerad andraklassturnering i Landskrona, vid påsk en likaledes sanktionerad förstaklass i Eksjö och nu sin mästarklassgrupp, vilket berättigar till deltagande i 1964 års sverigemästargrupp.

Ovillkorligt kvalificerade till 1964 års sverigemästargrupp är Erik Lundin (sverigemästare 1961), Bengt Ekenberg (d:o 1962), Kristian Sköld (d:o 1963), Åke Olsson (tvåa 1962), Bengt Andersson, Kjell Krantz, Börje Jansson, Sven Carlsson och Bo Göransson (alla segrare i mästarklassen 1963) samt ytterligare 4 spelare ur årets sverigemästargrupp.

— o —

SM-blixten är i sin nuvarande form inte särskilt populär. Till ett annat år bör övervägas att spela tävlingen i Berger-grupper med finalgrupp.

— o —

SM:s sista drag utfördes av denna tidskrifts ansvarige utgivare, som med e×d8S satte punkt för årets tävling.

A. B. och E. Å.

Erik Lundin i tänkarpose. Lundin fick "bara" dela andra pris.

Sverigemästerskapet 1963

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	poäng	plac.
1. Hans Ek	—	½	0	0	½	1	0	½	½	½	0	1	4½	11
2. Kristian Sköld	½	—	1	½	½	½	1	0	1	½	1	1	7½	1
3. Bengt Hörberg	1	0	—	½	½	0	1	0	0	0	½	1	4½	10
4. Anton Fridh	1	½	½	—	1	0	1	½	½	0	½	1	6½	2
5. Erik Lundin	½	½	½	0	—	1	1	0	1	½	½	1	6½	4
6. Åke Olsson	0	½	1	1	0	—	0	0	0	1	1	1	5½	6
7. Bo Aurell	1	0	0	0	0	1	—	1	½	1	1	1	6½	5
8. Zandor Nilsson	½	1	1	½	1	1	0	—	1	0	0	½	6½	3
9. Knut Arnstam	½	0	1	½	0	1	½	0	—	1	0	0	4½	9
10. Bengt Ekenberg	½	½	1	1	½	0	0	1	0	—	½	½	5½	7
11. Arne Burehäll	1	0	½	½	½	0	0	1	1	½	—	0	5	8
12. K. G. Dahl	0	0	0	0	0	0	0	½	1	½	1	—	3	12

Mästarklassen

Grupp 1: 1. Bengt Andersson, Kristallen 7 p, 2. Assar Bergdahl, Schackvännerna 6, Elmar Wendelin, Sandvikens SK 6, 4. Olof Kinnmark, Majornas SS 6, 5. K. E. Gannholm, Alva SK 5½, 6. Erik Larsson, Tranås SK 5, 7. L. Bergner, SK Alliance 5, 8. Rune Litsberger, Schackkamraterna Solna 4½, 9. Paul Karlsson, Enneste SK 4½, 10. A. Bergström, Eskilstuna SK 3 och 11. Allert Kerje, Västermalms SK 2½ poäng.

Grupp 2: 1. Kjell Krantz, Växjö SK 7½ p, 2. John Ljungdahl, Hälsingborgs SS 7, 3. R. Müller, Eskilstuna SK 6½, 4. Allan Nilsson, Lunds SK 6½, 5. S. Hagberg, Wasa SK 5, 6. R. Fagerström, SK Rockaden 3, 7. Stig Kärrman, Lerums SK 2½, 8. G. Andersson, Hagfors/Munkfors 2½, 9. R. Nyström, Årsta SS 2½, 10. P. Ekman, SK Kamraterna, Linköping, 2 poäng.

Grupp 3: 1. Börje Jansson, Tierps SK 7½ p, 2. E. Bergman, Avesta SS 7, 3. R. Lundquist, Wasa SK 7, 4. O. W. Johansson, Schackkamraterna Solna 6½, 5. Karl Y. Johannesson, SS Manhem 6, 6. Arvid Nilsson, Forshaga SK 5½, 7. M. Altmäe, Södertälje SS 5, 8. Håkan Åkvist, Eksjö SK 4, 9. Bo Malmström, Årsta SS 3½, 10. H. Lantz, SK Pjäsen 1½ och 11. Åke Bohman, SK Kamraterna, Trollhättan 1½ poäng.

Grupp 4: 1. Sven Carlsson, Västerås SK 7 p, 2. Arthur Olsson, Gävle SK 7, 3. Ernst Åhman, SS Manhem 6½, 4. John Pettersson, Söderhamns SK 6½, 5. K. Savegren, SK Rockaden 6, 6. Sixten Cederlind, Karlskoga SK 6, 7. H. Broberger, Vällingby SS 4, 8. P. Wikström, Enskede SS 3, 9. Verner Larsson, Alva SK 3, 10. Werner Grosse, Växjö SK 3 och 11. Fred Johannesson, Hässleholms SK 3 poäng.

Grupp 5: 1. Bo Göransson, Västerås SK 7 p, 2. Torbjörn Lindelöf, Stockholms SS 6½, 3. Lasse Larsson, Kristianstads SK 6½, 4. R. Jansson, Schackkamraterna Gävle 6, 5. G. Granlund, Långshyttans SK 5½, 6. Björn Hult, Wasa SK 4½, 7. Reijo Utuste, SK Kamraterna, Göteborg 4, 8. B. Andersson, SK Schackvännerna 2½, 9. A. Lövgren, SK Fenix 1½ och 10. P. Ozolins, Wasa SK 1 poäng.

Första klassen

Grupp 1: 1. B. Alenius, Schackkamraterna Solna 7½, 2. L. Rohlin, Uppsala ASS 7, 3. Ove Alfredsson, Stockholms Södra SS 7.

Grupp 2: 1. O. Svensson, Kristallens SK 6½, 2. S. Dahnberg, Falkenbergs SK 6, 3. Eric Uhlin, SS Manhem 6.

Grupp 3: 1. A. Remmelgas, Linköpings ASS 6½, 2. G. Zetterström, SK 48 6, 3. S. Wessén, Lunds ASK 5½.

Grupp 4: 1. A. Bjuhr, Limhamns SK 7, 2. I. Galvenius, Uppsala ASS 6, 3. E. Juhl, Eskilstuna SK 5½.

Grupp 5: 1. L. Sahlin, Stockholms Södra SS 6½, 2. A. Johnsson, Mörrums SK 6½, 3. G. Gustafsson, Emmaboda SK 5.

Grupp 6: 1. E. Andersson, Älmhults SK 6½, 2. L. Abramsson, SASS 6½, 3. B. Eriksson, Skövde SS 5½.

Grupp 7: 1. N. Berglund, Fagersta SK 6½, 2. Å. Malmdin, Sundsvalls SK 6, 3. Y. Gustafsson, Rockaden Stenstorp 5½.

Grupp 8: 1. S. Asker, Lunds ASK 7, 2. M. Andersson, Vara SS 6½, 3. Knut Johansson, Ludvika SS 6½.

Grupp 9: 1. M. von Zweigbergk, Wasa SK 7½, 2. S. Johansson, Kristallens SK 7½, 3. G. Krenzisky, MAS 5½.

Grupp 10: 1. E. Fastrom, Schackkamraterna, Landskrona 7, 2. T. Jonsson, ASK Stockholm 5½, 3. A. Lindström, Vällingby SK 4½.

Grupp 11: 1. S. Platzack, Ystads SK 7, 2. H. Runström, Tibro SK 6½, 3. A. Holm, Schackkamraterna, Solna 6.

Andra klassen

Grupp 1: 1. Ragnar Uhlin, SS Manhem 7½, 2. T. Larsson, Linköpings ASS 7½, 3. G. Bruce, Locknevi SK 6.

Grupp 2: 1. M. Berglund, Lunds ASK 7, 2. B. Wiklund, Schack -08 7, 3. B. Eskilsson, Vaggeryds SK 6.

Grupp 3: 1. R. Dillén, Stockholms SS 7½, 2. R. Thapper, Mjölby SS 6½, 3. C. Pettersson, Hälleforsnäs SK 6.

Grupp 4: 1. O. Glad, Älmhults SK 6½, 2. E. Hagström, Linköpings ASS 6, 3. Chr. Platzack, Ystads SK 5½.

Grupp 5: 1. M. Koski, SASS 8½, 2. O. Smedberg, Huskarna ASK 7½, 3. E. Johnsson, Skänninge SK 6.

Grupp 6: 1. A. Jonasson, Schack-08 7½, 2. O. Eriksson, Vara SS 7½, 3. S. Johansson, Slottsbrons SK 6.

Grupp 7: 1. A. Österberg, Ålenäs SK 6½, 2. L. E. Larsson, Motala SS 6½, 3. G. Olsson, Ulricehamns SS 6.

Grupp 8: 1. A. Boström, Wasa SK 6½, 2. B. Karlsson, Eksjö SK 6½, 3. E. Ivarsson, Runhällens SK 6½.

Grupp 9: 1. V. Bengtsson, Eksjö SK 7½, 2. P. O. Hesselborn, Kneippbadens SK 7½, 3. H. Olsén, SS Manhem 6.

Grupp 10: 1. L. Schneider, Jönköpings SS 7, 2. R. Albiner, Tibro SK 7, 3. N. Jephson, SK Schackvännerna 5½.

Grupp 11: 1. H. Friberg, Jönköpings SS 7, 2. Göran Hansson, SS Manhem 6, 3. S. Johansson, Sundsvalls SK 6.

Grupp 12: 1. L. Åhman, Kiruna SS 8, 2. S. O. Holmström, Västerås SK 7, 3. G. Tenggren, SK Kamraterna, Linköping 6½.

Grupp 13: 1. Th. Hast, Säffle SK 6½, 2. K. A. Falk, Skänninge SK 6½, 3. E. Wennik, Hälsingborgs ASK 5½.

Grupp 14: 1. E. Weinsjö, SK Schackvännerna 8½, 2. G. Gustafsson, Rockaden Stenstorp 7½, 3. A. Kiibus, Wasa SK 5½.

Grupp 15: 1. P. Törnqvist, Skövde SS 7, 2. B. Söderberg, Wasa SK 7, 3. E. Andersson, Mörrums SK 6.

Grupp 16: 1. E. Marklund, Hälsingborgs SS 7½, 2. J. E. Söderberg, Växjö SK 7, 3. Tage Karlsson, Majornas SS 5½.

Grupp 17: 1. S. Arnesson, Säters SK 8, 2. E. Karlsson, Schack 27-Kamraterna 7½, 3. C. O. Wiman, Majornas SS 6.

Grupp 18: 1. L. Melin, Skövde SS 7½, 2. O. Svensson, Filipstads SK 6, 3. B. Söderström, Ulvsunda SK 5½.

Grupp 19: 1. H. Strandell, Uppsala ASK 8, 2. K. Ahlgren, Plåtförädlings SK 7½, 3. R. Brewitz, Lundby SS 5½.

Grupp 20: 1. S. G. Samuelsson, Schack 27-Kamraterna 9, 2. T. Andersson, Växjö SK 7, 3. T. Göransson, Kristianstads SK 6.

Grupp 21: 1. L. Stellin, Uppsala ASS 7, 2. A. Andersson, Näsums SK 6½, 3. P. Hansson, Östra SS 5½.

Grupp 22: 1. N. Holmqvist, Stockholms Södra SS 7, 2. A. Illerbrand, Uppsala ASS 6½, 3. T. Elken, Åtvidabergs SK 5½.

Grupp 23: 1. A. Svensson, Rydaholms SK 7½, 2. H. Bengtsson, Östersunds SS 7, 3. Erik Karlmark, Stockholms Södra SS 6.

Grupp 24: 1. G. Ringström, Sjöhästen 7½, 2. E. Franzén, Kinna SK 6, 3. A. Eriksson, Fagersta SK 5½.

Grupp 25: 1. H. Carlsson, Södertälje SS 7½, 2. A. Hellström, Rockaden, Örnsköldsvik 7½, 3. L. Johansson, SK Kamraterna, Landskrona 7½.

Grupp 26: 1. A. Dufva, Kristallens SK 6½, 2. S. Eriksson, SK Kamraterna, Göteborg 5½, 3. Th. Eriksson, Borlänge SK 5½.

Grupp 27: 1. S. Bertram, SK Springaren, 8½, 2. B. Oscarsson, Halmstads SS 6, 3. E. Sergo, Landskrona 5½.

Grupp 28: 1. Dine Sandin, SK Fenix 7, 2. L. Anderberg, SK Kamraterna, Landskrona 7, 3. L. E. Persson, Domsjö SK 5½.

Grupp 29: 1. K. A. Wedin, Rockaden, Stockholm 6, 2. I. Karlsson, Växjö SK 6, 3. G. Karlsson, Hultsfreds SK 6.

Grupp 30: 1. P. Karlsson, Hultsfreds SK 7, 2. J. Larsson, Avesta SS 6, 3. T. Bergström, Örebro SS 5½.

Grupp 31: 1. R. Danielsson, Säters SK 7, 2. K. Wallin, Eskilstuna SK 6½, 3. J. Knöppel, MP 5½.

Grupp 32: 1. U. Elbri, Örebro SS 7, 2. H. Johansson, Kristallens SK 6, 3. E. Johansson, Borlänge SK 6.

Juniorklassen

Grupp 1: 1. Jörgen Olsson, Krylbo SK 6½, 2. Bo Bengtsson, Schackkamraterna, Solna 6, 3. L. Selander, Skutskärs SK 5½, 4. Johnny Ivarsson, Degerfors SS 5½, 5. L. Hedlund, Farsta ASS 5½, 6. J. E. Bohman, Landskrona SK 5½.

Grupp 2: 1. L. G. Cederqvist, MP 6½, 2. P. Österberg, Kristianstads SK 6, 3. S. Schulman, Limhamns SK 6, 4. S. Sandgren, Södertälje SS 5½, 5. Hans Lindgren, Sandvikens SK 5, 6. J. Svenningsson, Uddebo SK 5.

Grupp 3: 1. Rolf Johansson, Åstorps SS 7½, 2. K. Ekelund, Falu SK 6, 3. Ivar Paulsson, MP 5½, 4. Staffan Rodhe, Hägerstens SK 5½, 5. Christian Olsson, Lundby SS 5½, 6. N. E. Berglund, Kneippbadens SK 5.

Grupp 4: 1. Håkan Wennerström, Ängelholms SS 8, 2. Sten Johansson, Nässjö SK 6½, 3. Gert Larsson, MAS 6½, 4. M. Wahlstedt, Hägerstens SK 5½, 5. G. Jörgenssen, SK Fenix 5½, 6. K. Litzell, Horndals SK 5.

Grupp 5: 1. K. Abrahamsson, Hägerstens SK 7, 2. Jan Nordström, Linköpings ASK 6½, 3. Ö. Hammarberg, Sundsvalls SK 6½, 4. H. Wernbro, MAS 6½, 5. J. Bergekrans, Vällingby SS 5½, 6. Sefan Olsson, Lundby SS 5½.

Grupp 6: 1. P. Carlsten, Vällingby SS 6½, 2. N. O. Jonsson, Kalmar SK 6, 3. U. Svanqvist, Årjängs SK 6, 4. T. Lindblom, Svartöstadens SK 6, 5. K. Käfling, Norrköpings SS 6, 6. A. Gullberg, Hägerstens SK 6.

Veteranklassen

1. F. Malmgren, Wasa SK 8, 2. F. Karlsson, Kinna SK 7½, 3. H. Engwall, Wasa SK 5½, 4. J. Wahlstedt, Nyköpings ASK 5.

Blixtturneringen

A-gruppen (mästare och förstaklassare): 1. Anton Fridh, MAS, 2—3. Bengt Ekenberg, Hälsingborgs SS och Erik Lundin, Wasa SK, 4. Malte Lilliestrom, Jönköpings SS.

B-gruppen (andraklassare och juniorer): 1. Bengt Eskilsson, Vaggeryds SK, 2. K. J. Nylander, Husums SK, 3—4. L. Liljedahl, Ulricehamns SS och P. A. Lund, SS Manhem.

STÖD UNGDOMSSCHACKET POSTGIRO 65 71 81

Ny SM-aspirant: Sven Carlsson

"Ny SM-aspirant" är ett inte alldeles riktigt uttryck, när man talar om veteranen Sven Carlsson, som deltagit i fler svenska kongressturneringar än någon annan. Och många gånger i kamp om den högsta svenska schacktiteln. Vi skall här inte berätta detaljer om den stillsamme västeråsaren, om alla hans DM-tecken och priser i svenska och nordiska sammanhang. Men vi hoppas att någon gång kunna lura den tystlåtne att berätta om var han hämtat sin fina positionsuppfattning och sin säkra slutspelsteknik, om sina föredömen och om sina upplevelser vid mer än 30 svenska schackkongresser.

Sven Carlsson genomförde årets tävling utan nederlag, och det behövdes i den jämnaste av grupperna. Före sista ronden hade sex (6) spelare chans till slutseger. Sven C. hade svart mot Cederlind och vann, varigenom han på SB-poäng kom före Arthur Olsson. Segern berodde väsentligen på överlägsenhet över konkurrenterna i slutspelskonst.

E. Ä.

Ny SM-aspirant: Bo Göransson

Femte gruppen i mästarklassen hade fått en intressant sammansättning. De starka veteranerna Björn Hult och Gust. Granlund hade lottats ihop med två av fjolårssegrarna i mästarklassen Lasse Larsson (överlägsen) och Bo Göransson (hårfin) samt talangfulle debutanten Thorbjörn Lindelöf. De tre sistnämnda stred länge om slutsegern och avgörandet föll först i sista ronden, då Bo G. med uppbjudande av hela sin förmåga i försvarets ädla konst räddade den nödvändiga halvpoängen mot Lasse L.

Bo Göranssons schackliga syndaregister redovisades i TfS nr 6/1962, varur må återgivas: född 1931, började spela schack 1944, blev mästare 1960. Vi påstod i fjol och vidhåller nu: "Han spelar energiskt men ändå positionellt. Hans partier är inte lika varandra, vilket är ett löfte, ty bland de verkligt stora pojkarna är variation ett livsvillkor."

E. Ä.

Ny SM-aspirant: Bengt Andersson

Bengt Andersson, Kristallen, debuterade förra året i landslagsklassen efter att ha kvalificerat sig dit genom dubbel andraplacering i mästarklassen, senast år 1961. Debuten blev god men inte lysande: 6 poäng (som dock med litet tur kunde blivit flera) av 11 möjliga. Mästarklassgrupp 1 i år vann han desto mera övertygande, en hel poäng före närmaste konkurrent och med 2 poäng av 3 mot andra till fjärde pristagarna. Om spelstyrkan i gruppen vittnar för övrigt, att Rune Litsberger blev oplacerad och precis klarade erforderliga 45 % genom vinst i de två sista ronderna.

Bengt Andersson spelar positionell schack men tar då och då risker genom att dra på sig angrepp som han räknar med att klara. Denna taktik à la Lasker lyckas ibland men inte alltid, vilket gör det svårt att tippa hans resultat parti för parti. Förra året kritiserades hans slutspelsbehandling i några partier men i år synes han ha övervunnit denna svaghet, vilket är av stor vikt inför nästa års svåra uppgift.

E. Ä.

Ny SM-aspirant: Kjell Krantz

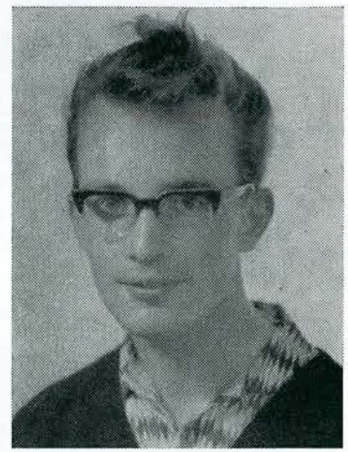

Kjell Krantz är den yngste av årets segrare i mästarklassen, han blev myndig den 3 augusti. Vid sidan av studierna i Lund har han i år gjort en verklig kometkarriär genom landsförbundets klasser: Etta i sanktionerad andraklass i Landskrona vid årsskiftet, etta i sanktionerad förstaklass i Eksjö i påskas och nu segrare i mästarklassen, vilket genom årets kongressbeslut utan mellanlandning för honom rakt in i 1964 års SM-grupp.

Krantz började spela schack för sju år sedan och har vid ett par tillfällen varit pristagare i JSM. 1961 vann han skolungdomens i Malmö. Men allt som är värt att tala om har hänt i år.

Spelstil: Angrepp och kombinationer.

E. Ä.

Ny SM-aspirant: Börje Jansson

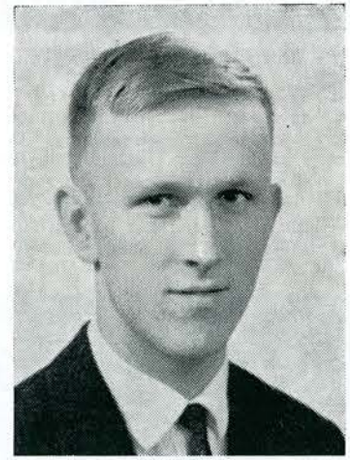

Skogspraktikanten Börje Jansson i Tierp är liksom Kjell Krantz född år 1942 men hade till skillnad från denne haft födelsedag före årets SM. Liksom Krantz har han anledning att prisa de nya tävlingsbestämmelserna och deras syfte att förkorta vägen till SM-gruppen för unga, begåvade spelare.

Redan vid sex års ålder lärde sig Börje schackpjäsernas gång och som tolvåring inträdde han i Tierps SK. År 1958 vann han skolungdomens C-grupp, 1959 dess B-grupp och samma år tog han första pris i JSM. I år har han vunnit DM för Uppland.

Spelar aggressivt och optimistiskt.

E. Ä.

Ordet fritt!

Mera om Te1

Då Börje Norén påstår, att jag inte tror, att 6. Te1 kan vara av gammalt datum, drar han en felaktig slutsats. Jag har dessutom som bevis endast i sanningens intresse medtagit några fall, där som i partiet Ståhlberg—Bronstein Sc3 inte skett (I detta parti följde det ju efter c2—c4). Med Te1 i förening med Sc3 kunde jag ha åberopat ytterligare ett dussintal exempel.

Vidare har jag skrivit Udovcic — tidskriften får stå för "Udovic" — och har inte förväxlat den tämligen nyblivne stormästaren med någon annan.

Erik Mossborn

TfS beklagar tryckfelet.

Red.

Om Krenziskys löparstudie

Vid läsandet av den trevliga hyllningen till vännen Krenzisky slog det mig att jag för inte länge sen sett hans studie där i original-utgivningen. En snabb inventering i TfS bekräftade detta. Den var införd i vår tidskrift 1921, sid. 67 (marshäftet) och då, "Tillägnad Dir. F. Englund".

Allan Werle

Om Eric Uhlins 4-dragare

Herr Erik Strandberg i Vänersborg har funnit, att det i TfS nr 5 på sid. 133 publicerade problemet av Eric Uhlin kan lösas i 3 drag genom 1. Kf2, Kf1, Ke1 eller Kd1, ty på 1. — d×c4 spelar vit 2. T×f5 med matt i nästa drag. Om ställningen kompletteras med vit bonde på g5 och svart på g6, är emellertid den angivna lösningen riktig.

Ungdomsschack

Schack och idrott på Karlsnäsgården

Tjugofyra spelglada juniorer från skilda distrikt — nästan alla med fina tävlingsmeriter hemifrån — samlades 28/6—4/7 till årets träningsläger i schack och idrott, arrangerat av Sveriges Schackförbunds ungdomskommitté. Med tanke på SM i Karlskrona hade lägret den här gången förlagts till Karlsnäsgården, "Blekinges Bosön", 12 km norr om Ronneby.

För volleyboll gick man in med liv och lust på träningslägret. En av speltermerna fick man höra i lätt förvanskning: "Servebyte — rockera!"

Bollspel, terränglöpning — stundom med inlagda "schackstationer" — skogspromenader, simning och rodd avbröts med jämna mellanrum av mer teoretiska utflykter i spelöppnings-, mittspels- och slutspelsdjungeln.

Populära personer på lägret var K. G. Dahl, vår unge landslagsman, som med givmild hand delade med sig av schackerfarenheter, och Åke Mathisson, spänstig gymnastikdirektör och idrottsman, som lekande lätt fick grabbarna att ge sig i kast med konditionsbefrämjande övningar. Sven Lindqvist, gemytlig värd på vackra Karlsnäsgården, svarade för att alla deltagares lekamliga behov blev rikligt tillgodosedda. När sedan solen lyste nästan varje dag över den fagraste Blekingenatur man kan tänka

Roddstafett — ett av inslagen i det rikt varierade idrottsprogrammet på Karlsnäsgården. Här ses ett av lagen vid växlingen — några av roddarna hade förstås bättre hand med pjäser än med åror . . .

sig, ja, då hade varken riksinstruktören eller hans efterträdare de två sista lägerdagarna, Lennart Cardell, några större problem med uppläggningen av träningsprogrammet.

Än en gång slogs fast, att schack och idrott hör ihop och kompletterar varandra. De vakna lägerjuniorerna bejakade till lika delar båda sorter och många av dem återfanns så småningom högt uppe på prislistorna vid J-SM i Karlskrona.

L. B-m

Norra Ångermanland

I lag-DM för juniorer vann Rockaden med Husum på andra och Domsjö på tredje plats. Individuella junior-DM vanns av B. Rydén, 2. Stig Sundberg, 3. Olle Nylander.

I en distriktsmatch mot Södra Västerbotten vann NÄS' juniorer med 14 ½—6 ½.

Värmland

Ulf Svanqvist, Ärjäng, vann det individuella juniormästerskapet för Värmland. I juniorserien vann Ärjäng och Karlskoga var sin grupp, varefter Karlskoga tog titeln genom finalseger.

Södra Småland

Jan Sibe, Kalmar SK, vann juniormästerskapet för Södra Småland. Juniormästare i blixt blev Rolf Lekander, Vislanda SK.

Forts. på sid. 171

Distriktsnytt

Distriktsmästare 1962

Genom ett förbiseende uppgavs i TfS nr 5 på sid. 137, att Henry Sundberg blivit mästare för Norra Västerbotten förra året. Han var distriktsmästare 1961 men avlöstes i denna befattning år 1962 av Carl-Otto Nilsson, vilket också framgår av en notis i TfS nr 3/1963, sid. 79.

Värmland

Wiktor Svensson, Säffle, blev årets värmlandsmästare på 5 poäng, varpå följde S. Cederlind, Karlskoga, N. Henriksson, Filipstad, E. Byhlin, Karlstad, A. Nilsson, Forshaga, samtliga på 3 poäng, G. Andersson, Hagfors, 2 ½ p. samt H. Österberg, Slottsbron 1 ½ p. Segrare i klass I och ny mästare blev Rune Moberg, Filipstad. Nya klass I-spelare: Per-Olov Andersson, Säffle, Sven Johansson, Älvenäs, Jonny Ivarsson, Degerfors och John Johansson, Kristinehamn. Fritz Zetterström, Karlstad, blev old-boysmästare.

I lagtävlingarna vann Degerfors div. I på 16/57 ½ före Forshaga 15/55 ½. Nedflyttade till div. II blev Arvika och Schack 51. Uppflyttade till div. I Älvenäs och Tingvalla.

Lagblixtmästare i div. I blev Karlskoga följt av Säffle. Karlskoga vann även div. II med Forshaga B på andra plats.

Södra Småland

Ivar Norbeck, Norrhults SK, blev distriktsmästare år 1963 och i blixtschack togs titeln av Yngve Nelson, Rydaholms SK. Lagmästerskapet vanns av Växjö SK. Växjöspelen den 15—16 juni hade samlat ett sextiotal deltagare. De fyra mästarklassgrupperna vanns av Malte Lilliestrom, Jönköpings SS, Mikael Wallin, Växjö SK, Henry Friberg, Jönköpings SS och Edvard Faström, Schackkamraterna, Landskrona.

Norra Ångermanland

Junioren Thomas Weibull vann 1963 års distriktsmästerskap för Norra Ångermanland på 4 ½ poäng före Åke Vestman 3 ½, J. Ahlin 2 ½ och titelförsvararen Nils Nylander 2.

Lagtävlingen vanns av Domsjö SK 8/24 ½, 2. Rockaden 6/22 ½, 3. Husums SK 4/16, 4. Gideå-Björna SK 2/11 ½, 5. Alfredshems SS 0/5 ½.

Årets cupturnering (utslag efter en förlust) vanns av Nils Nylander, som i finalen besegrade Åke Vestman.

En lagmatch mot Södra Västerbotten vanns av NÄS med 14—11.

Södra Ångermanland

Gösta Dahlin, Härnösand, vann DM 1963. Två tidigare DM-vinnare kom närmast nämligen Axel Melander, Härnösand, och Willy Svensson, Sollefteå. I klass I segrade Nils Barreby, Sollefteå, med Harald Johnsson, Kramfors, som tvåa. Båda flyttas upp till mästarklassen. Klass II vanns av A. Sikora, Kramfors.

Norra Västerbotten

Ingvar Hällgren vann det individuella mästerskapet för Norra Västerbotten på 7 ½ poäng före Bertil Eriksson och Helge Öberg 6, Kurt Lindström, Tore Johansson och Sigvard Stenlund 4 ½.

I lag-DM utgick Clemensnäs som segrare med SK Remis på andra plats.

Den s. k. NV-blixten vanns av Kurt Lindström på 13 ½ poäng. Bengt-Göran Burman tog 11 ½ och Henry Sundberg 11. I klass I vann Allan Andersson.

Förbundets halvtimmesturnering, ett led i firandet av dess 15-årsjubileum, blev i mästarklassen en framgång för Kurt Lindström, som genom SB-särräkning vann före Ingvar Hällgren. Segrare i klass I blev Knut Lundberg, i klass II Adar Fors och i juniorklassen Stefan Hällgren.

Stockholm

Manne Joffe vann distriktsmästerskapet i blixt för Stockholm på 15 poäng. Andrepristagare blev sverigemästaren i blixt Åke Olsson på 10 ½, varefter följde Arne Burehäll 10. Bengt Andersson och Nils Mogren 9 ½.

UNGDOMSSCHACK

Forts. från sid. 170

Göteborg

I en stadsmatch mellan Oslos och Göteborgs juniorer, som spelades i Göteborg, vann gästerna med 5 ½—4 ½. Göteborgarna fick spela utan Ove Kinnmark, som försvarade hemstadens färger i seniorlaget mot Oslo.

I folkskolornas lagtävling vann som vanligt Bräckeskolan samtliga klasser. I klass I blev Nya Lunden tvåa, i klass II Tolered, i klass III Burås och i klass IV Nya Lunden.

Folkskollärare Erland Nordström, som under nio år varit schackledare vid Bräckeskolan, har meddelat, att han på grund av en alltmer tyngande undervisningsplan måste avsäga sig sina schackpedagogiska uppgifter tills vidare.

ZANDOR NILSSON 50 ÅR

Vackert solbränd kom SM-aspiranten Zandor Nilsson till Karlskrona direkt från semester i Italien, där han ett par dygn tidigare den 2 juli hade begått sin 50-årsdag. Han undgick därmed ansträngande hyllningar på bemärkelsedagen, men har nog en del i efterskott att vänta. Nu inskränkte sig det hela till spridda gratulationer, en vas med blommor och ett kort tal av klubbkamraten Paul Karlsson omedelbart före spelets början. Stort värde satte nog jubilaren på en "uppvaktning" från stockholmarna Lundin och Olsson, vilka under dagens dubbelrond överlämnade var sitt underskrivet protokoll! Ett så fint startkapital i tävlingen borde dock ZN ha förvaltat bättre än han gjorde. Vi tror att den italienska solen tog sin rättmätiga tribut — sol och schack går inte bra ihop.

Zandor Nilsson har allt sedan debuten i landslagsklassen 1943 varit ett starkt namn i svenskt schack. Förutom det s. k. närschacket omfattar hans register framgångsrikt internationellt korrschack, teorisystematik, skriftställarskap i in- och utlandet samt en inte obetydlig undervisningsverksamhet. En elektriserande aktivitet! Hittills har han bara lagt beslag på ett Sverigemästerskap för egen räkning (1957), men han har flera gånger "hotat" att vinna. Redan 1947 delade han andra pris med EL efter Folke Ekström, och 1953 släppte han greppet om titeln först efter tio(!) särspelspartier med Gösta Stoltz. Även 1960 var Zandor Nilsson invecklad i särspel. Och han har varit en god kämpe för Sverige i landskamper och olympiader. En fortsatt uppräkning av alla hans framgångar skulle föra för långt. Låt oss hellre beröra hans spelstil. Teori och strategi är hans melodi med släktskap av både Tarrasch och Nimzowitsch. Medan Tarrasch underkände trånga ställningar visade Nimzowitsch att man kan stå bättre trots att man har mindre terräng. Zandor Nilsson praktiserar faktiskt denna dubbla doktrin. Han är nästan berömd för sin förmåga att visa att han står bra i alla ställningar! Detta konstateras inte i negativ mening. Självförtroende är hans styrka och ger i längden mycket större utdelning än dess motsats. Och med den fronten obruten kommer Zandor Nilsson länge än att spela en framträdande och impulsgivande roll i svenskt schack. Och han kommer som hittills att — dels vinna, dels hota att vinna.

E L-n

Från riksinstruktörens och förbundssekreterarens horisont

Akademisk turnering, samtidigt uttagningstävling för tre av platserna i det svenska studentlaget till Budva, spelades den 3/6—9/6 i Stockholm. 14 man fullföljde en 8 ronders Monrad-turnering med följande resultat: 1) B. Wahlund, Stockholm, 6 p., 2) F. Nordström, Sthlm 5½, 3) L. Holmstrand, Sthlm 5½, 4) G. Dahlin, Göteborg 5½, 5) P. A. Lund, Gbg 5½.

Årets junior-VM startade den 13 aug. i Vrnjacka Banja, Jugoslavien, sedan Sovjet avsagt sig arrangörskapet. Sveriges representant blev Rune Litsberger och som sekundant medföljer Ove Kinnmark. Litsberger vann uttagningstävlingen i Stockholm 15—20/6 med 4 poäng före Kinnmark 3½, K. G. Dahl 3, och L. Holmstrand 1½.

Särspelet i junior-SM äger rum i Stockholm 15—19 aug.

Skolungdomens Riksmästerskap i schack, samtidigt gällande vandringspriset till "Sveriges bästa schackskola 1963", arrangeras av ungdomskommittén i Stockholm den 27—29 sept. Grupp A: Födda 1943—44; grupp B: Födda 1945—46; grupp C: Födda 1947—48. Anmälan, tillstyrkt av rektor, gymnastik- eller annan lärare, skall senast den 20/9 kl. 15 ha inkommit till Sveriges Schackförbunds ungdomskommitté, Sveavägen 163, Stockholm Va. Anmälningsavgiften, kr. 3:— per deltagare, insättes å kommitténs postgiro 57 05 27. Inkvartering och resor ordnas genom deltagarnas egen försorg, lämpligen i anslutning till skolans övriga representation vid skolungdomstävlingarna i idrott, som samtidigt äger rum i Stockholm.

Ny skattmästare. Till ny skattmästare i Sveriges Schackförbund efter Olov Carlberg, Örebro, som på kongressen i Karlskrona avsade sig uppdraget, har centralstyrelsen utsett Harald Norell, Södertälje. Skiftet på skattmästarposten sker den 1/9 1963.

Simultanturnéerna. Det i föregående nr av TfS omnämnda simultanprogrammet, planerat av Sveriges Schackförbund under medverkan av utländska mästare och stormästare, har ännu långt ifrån fulltecknats. Ytterligare förslag från klubbar eller distriktsförbund emotses därför snarast av kansliet i Stockholm.

HJALMAR MANDAL DÖD

Lektor Hjalmar Mandal, Lund, avled den 26 juli. I samband med 70-årsdagen den 7 maj tecknades Mandals schackliga livsgärning utförligt i nr 5/1963 av professor K. E. Bergsten.

Omslagsstudie nr 4

var mycket svår, men vad värre är: den visade sig vara bilöslig i inledningsdraget. Det av kompositören avsedda 1. f6† kan nämligen ersättas med 1. Kb5. I det senare fallet nödgas lösaren dock förutom övriga varianter visa: *1. — gXf5 2. SXc7 Kd8* (2. — Kd6 3. Se8† Ke7 4. Sf6 SXf6 5. gXf6 Kd8 6. KXa5 eller 5. — Kd6 6. Kb6) *3. Sd5 a4 4. Kb6 a3 5. c7† o. s. v.* ävensom *1. — f6 2. SXc7 fXg5 3. Sd5† Kd6 4. c7 Kd7 5. Kb6 o. s. v.*

Bägge inledningsdragen har således i och för sig godkänts, 1. Kb5 dock med nyssnämnda reservation. Däremot har ofullständiga lösningar i de bägge huvudvarianterna ej godkänts. Man måste således i variant A föra spelet till 4. Sb6! och i variant B visa hur vit vinner efter 5. SXa3.

Lösning: 1. f6†

A. — *Kd8 2. KXa5 Kc8 3. Ka6 Kb8 4. Sb6!*

B. — *Kd6 2. Kb5 a4 3. Sb6 a3* (3. — cXb6 4. KXb6 a3 5. c7 a2 6. c8D a1D 7. Dc6‡) *4. Sc4† Kd5* (e6) *5. SXa3 Ke4* (f5) *6. Kc5* (a5, a6) *KXf4 7. Sb5 KXg5 8. SXc7 KXf6* (8. — SXf6 9. Se6†) *9. Sd5† Ke6 10. c7 Kd7 11. Kb6 Kc8 12. Kc6.*

Endast 7 av insända 54 lösningar kunde godkännas.

Etappristagare: Joel Appelros, Malmö, B. Gustafsson, Uppsala och Dag Holmström, Stockholm.

Omslagsstudie nr 5

Inte nog med att flera av våra lösare påvisat, att nr 4 av Selesnieff var bilöslig, nu har tre herrar vederlagt J. Sulcs studie, som prydde omslagssidan i nr 5! Så här hade kompositören tänkt sig lösningen: *1. Kb7* (1. Kb5? Sc3†. 1. Kb6 (a5) Sb2 2. Se3 Sc4†) *Sb2 2. Se3 Kg6 3. Kc6! Kg5 4. Kc5* (d5) *Kf4 5. Kd4 Kf3! 6. Sd1! SXd1 7. Kd3.*

Men så här vederlägges studien: *1. Kb7 Sf2! 2. Se3 Kg6 3. Kc6 Kg5 4. Kc5* (d5) *Kf4 5. Kd4 Kf3 6. Sd1 Ke2! 7. Sc3†* (Sb2 Sd3. 7. Se3 Sg4) *Ke1 8. Ke5* (Kc5 Se4†. 8. Kc4 Sd1. 8. Kd5 Sd1) *Sd3† jämte Sb2 och Sa4 eller Sc1 och Sa2.*

De tre vederläggarna, som således får omgångens etappriser, heter: Haldor Vik Hansen, Sandfjord, Norge, Ragnar Nilsson, Kalmar och John Strömberg, Hälsingborg.

Efter det väldiga manfallet på nr 4 och 5 har inte någon lösare alla rätt.

Omslagsstudie nr 6

Lösningsfristen utgår den 25 september. För att lösning skall bli godkänd kräves att alla väsentliga varianter är redovisade.

Tre bokpriser utdelas för varje uppgift, varjämte tio priser utlottas bland dem som under året insänt flest godkända lösningar: 50, 25, 15 och 10 kronor samt sex bokpriser.

Lösningar insändes i slutet kuvert till Tidskrift för Schack, Box 7123, Göteborg 7. Skriv "Omslagsstudie 6" på kuvertet. Lösarna ombedes texta eller maskinskriva namn och adress.

NYA SCHACKFRIMÄRKEN

I anledning av VM-matchen Botvinnik —Petrosjan utgav Sovjetunionens postverk en minnesserie omfattande tre valörer: 4, 6 och 16 kopek. Märkena är utförda i flerfärgstryck och återger olika schackmotiv bl. a. världsmästarmedaljen med den franska texten **Champion du monde** kring ett centralt fält med ett torn på schackrutad botten.

A. B.

Jag har ägnat hela mitt liv åt schack. Jag har spelat i femtiofyra år. Jag började när jag var tio år och håller på än. Jag tror inte en dag har gått utan att jag spelat minst ett parti — och jag tycker fortfarande lika mycket om det.

Frank Marshall: My fifty years of chess (1942)

Nordiskt nytt

Rapport från NM

Nordiska mästerskapen spelades i Odense, Danmark den 21/7—2/8. Svenskarna gjorde utmärkta insatser och tog hem segern i samtliga klasser och grupper utom klass I, gr. 2.

I landslagsklassen segrade Manne Joffe på 8 poäng före Bjørn Brinck-Claussen på samma poäng. Det är oklart om det blir särspel om titeln eller inte.

I mästarklassens första grupp segrade Bengt Andersson på 8½ poäng. Elmar Vendelin blev tvåa, Allert Kerje delade tredje platsen med dansken Th. Håhr. Andra gruppen vanns av Reljo Utuste på 8 poäng. Islänningen Bragi Kristjansson blev tvåa och dansken Jens Haagen Hansen trea.

Olle Appelquist vann första gruppen i klass I på fina 9½ poäng av 11 med Ib Nielsen, Danmark, närmast på 9. Danskarna Knud Wæde och Aage Hau tog 8. Den andra gruppen vanns av dansken K. B. Schou på 7½ poäng. Denna klass spelade enligt Monrads system.

Nordisk juniormästare blev Åke Malmdin från Sundsvall efter gediget och idérikt spel. Han ernådde 6½ p av 9 möjliga. Tvåa blev Dan Fosse, Norge, på samma poäng och trea Jan Pedersen, Norge, på 5½. Spelet i denna klass förrycktes av att två deltagare bröt turneringen efter några ronder.

Fredagen den 26 juli var spelfri, och då bjöd arrangörerna på en intressant och trevlig utflykt på södra Fyn, bl. a. till Sönderborg. Tävlingarna avslutades med bankett på kvällen den 2/8. Dessförinnan hade Odense stadsfullmäktige bjudit på sightseeing i rådhuset.

Mycket sevärt fanns i Odense och många av deltagarna kommer säkert att återvända dit.

Kjell Vannrud

Ingi Johannesson Islandsmästare

Olafsson deltog inte i årets tävling om mästerskapet för Island, vilket vanns av örikets "näste stormästare" Ingi Johannesson på 9 poäng av 11 möjliga. Tvåa blev Jon Kristinsson på 8 ½ och trea M. Solumdarsson 7.

E. Böök finlandsmästare

Denna tidskrifts medarbetare, internationelle mästaren Eero E. Böök vann årets tävling om mästerskapet för Finland. Han genomförde tävlingen utan förlust och lyckades redan i andra ronden besegra sin huvudkonkurrent Westerinen. Segraren berättar, att slutsegern hängde på ett hår, då han i slutronderna var nära att förlora mot såväl Kiviaho som Pastuhoff i partier, där han tidigt uppnått vinställning men gjort trötthetsfel

Slutresultatet blev: E. Böök 10 poäng, H. Westerinen 9½, I. Kanko och A. Kiviaho 7, U. Räisä 6½, A. Fred 6, I. Loikkanen 5½, I. Brander, O. Pastuhoff och P. Simonen 5, H. Koskinen 4½, I. Niemelä 4 samt K. Kaunonen 3.

Böök berättare vidare: Även om Westerinen ännu inte behärskar strategins alla finesser, så spelar han redan taktiskt utomordentligt bra. Hans resultat i starka turneringar skulle vara bättre, om han inte tog så stora risker. I övrigt var turneringen mycket jämn. Helsingforsmästaren Kanko och Kiviaho befäste sina ställningar, medan Räisä säkert inte är så nöjd med sin placering. Den stora överraskningen var nykorade schackmästaren I. Loikkanen från Arbetarschackförbundet, som tog 50 %. Koskinen och Niemelä, som under flera år haft sin plats bland pristagarna, spelade osäkert den här gången.

Damernas mästerskap vanns som vanligt av Sirkka-Liisa Vourenpää, denna gång med 4½ poäng av 5.

NSU:s lagtävlingar i Helsingfors

Nordisk Spårvägsschack Union har 6—9 juni för sjunde gången spelat mästerskapstävlingar för 4-mannalag. Om mästerskapet tävlar fyra lag och ordningsföljden mellan dem blev: Stockholm, Köpenhamn, Göteborg och Helsingfors. Stockholms lag bestod av Sven Smedberg, Arne Lindqvist, Stig Bäckman och Gustav Larsson, som därmed tog första inteckningen i ett praktfullt vandringspris, uppsatt av Loftleidir.

Med dessa tävlingar celebrerade Helsingfors Stads Trafikverks SK sitt 30-årsjubileum. Innan spelet började, hälsade dess ordförande Yrjö Heinonen välkommen och NSU-ordföranden, Börje Börjesson, Göteborg, tackade.

Efter tävlingarna hade NSU ordinarie kongress. Verksamheten 1961—1963 godkändes. Vidare omvaldes den avgående styrelsen (B. Börjesson, Gbg, V. Wipperling, Sthlm, H. Lindhard, Kbhamn, Y. Heinonen, Hfors och E. Nilsson, Malmö) på ett undantag när. Det var en av unionens stiftare Viggo Wipperling, som av åldersskäl undanbett sig återval. I hans ställe övertogs sekreterarsysslan av Gunnar Hjelm, Sthlm. Wipperling tilldelades NSU:s diplom.

Forts. på sid. 179

STORMÄSTAREN GÖSTA STOLTZ

Klubbkamraten Gösta Stoltz

I över 15 år har Gösta Stoltz tillhört vår klubb och varit oss till mycken glädje. När det gällde att göra något för klubben — antingen att deltaga i en match, att spela simultan eller att hålla föredrag — alltid var han lika beredvillig.

I samband med matcher eller turneringar kunde man ofta se honom hjälpa till med att t. ex. torka disken efter kaffet. Aldrig visade han några divalater. När han var på kamphumör, utstrålade han i lagmatcher en sådan kampanda, att han ryckte alla spelare med sig, så att de spelade över sin förmåga. Vi kunde då slå lag som i vanliga fall var starkare än vi.

Vår saknad efter kamraten och vännen Gösta Stoltz är stor.

Harry Stjernström
Ordf. i Schackklubben SASS

GÖSTA STOLTZ IN MEMORIAM

Torsdagen den 25 juli avled stormästaren Gösta Stoltz.

Dödsbudet kom inte oväntat. Stoltz' i ungdomen goda hälsa och starka fysik hade långsamt undergrävts och försvagats. Efter en sjukhusvistelse förra året tycktes han ha fått nya krafter, men det var endast ett sista uppflammande.

Jag har många minnen förknippade med Gösta Stoltz, de flesta av mycket angenäm art. Jag minns den 23-årige stockholmsmästaren, som i Örebro (1927) delade förstapriset i mästarklassen, samma år representerade vårt land i London-olympiaden och spelade en oavgjord match om sverigemästerskapet med titelförsvararen Allan Nilsson. Jag hade inte mycket kontakt med honom i Örebro, då han efter färdigspelade partier oftast försvann på sin motorcykel, men vi var mycket tillsammans med honom i London, trots att jag inte tillhörde det svenska laget: Allan Nilsson, Nyholm, Jacobson och Stoltz. Han hade en fantastisk orienteringsförmåga, och redan efter ett par dagar tjänstgjorde han som ciceron för oss andra.

Ludvig Collijn förstod, att Stoltz hade stora utvecklingsmöjligheter och genom hans förmedling fick den unge svensken våren 1928 tillfälle att några månader vistas i Triberg som gäst hos Bogoljubow. Denne gav honom en god teoretisk underbyggnad och dessutom ökad erfarenhet genom träningspartier. Några månader senare gjorde Stoltz sin internationella turneringsdebut. Det var i Berlin, och tävlingen vanns av Nimzowitsch, med Bogoljubow på andra och Tartakower på tredje plats. Stoltz kunde på grund av bristande rutin inte göra sig gällande i den hårda konkurrensen, men i ett par partier visade han god kombinationsförmåga.

De närmast följande åren verkade det, som om Stoltz hade stannat i utvecklingen, men han fick ökad rutin och erfarenhet. Hösten 1930 kom hans sensationella genombrott. Ludvig Collijn lyckades arrangera en liten men förnämlig internationell turnering i Stockholm, där Stoltz, Lundin och jag fick tillfälle att mäta våra krafter med Bogoljubow, Spielmann, Kashdan och Rellstab. Stoltz vann sensationella segrar över Spielmann och Bogoljubow och delade andra pris med den sistnämnde. Segrare

blev den unge amerikanen Kashdan, som på den tiden av många experter ansågs vara den kommande världsmästaren.

Efter turneringen arrangerade Collijn några matcher. Spielmann besegrade Lundin och mig, men Stoltz slog först Kashdan och sedan även Spielmann. Hans spelöppningsbehandling var nu mycket förbättrad, och han var en fulländad taktiker. Som svart slog han Kashdan i det sista och avgörande matchpartiet, och som svart besegrade han också Spielmann i det med rätta berömda franska parti, där den österrikiske stormästaren inte lyckades finna vederläggningen på ett i praktiskt spel chansrikt damoffer av Stoltz.

1931 var Stoltz' framgångsrikaste år. Han hade på några månader skaffat sig ett aktat namn i den internationella schackvärlden och vistades några veckor på Rivieran, där han spelade konsultationspartier med Aljechin, Flohr och några betydligt mindre mästare. Han slog nordenmästaren Erik Andersen i en match, besegrade några tyska mästare, delade förstaplaceringen med Flohr och Lundin i Manhems jubileumsturnering, och slog i Stockholm Flohr med 4½—3½. Flohr tog visserligen revansch i Prag, men Stoltz vann efter en stark slutspurt en internationell turnering i samma stad och gjorde sedan en strålande insats i schackolympiaden — också i Prag! I den stora Bléd-turneringen på hösten började han svagt och låg länge dåligt placerad men spurtade starkt och delade 4—7 pris med Flohr, Kashdan och Vidmar. Hans vinstparti som vit mot Tartakower är ett av de bästa exemplen på hans taktik och kombinationsförmåga.

Stoltz ansågs nu på goda grunder vara Sveriges bäste spelare. Vår match om sverigemästerskapet 1931 slöt emellertid 3—3, och jag behöll titeln.

Tyvärr drog den levnadsglade mästaren de följande åren alltför stora växlar på sin starka fysik och sin stora talang. En svår nikotinförgiftning våren 1932 inverkade antagligen också menligt på prestationsförmågan, och hans resultat blev allt ojämnare. Han vann visserligen en turnering i Swinemünde men misslyckades i Hastings. Han segrade i den s. k. Englund-turneringen 1933 men led ett svårt nederlag i revanschmatchen mot Spielmann. Följande år besegrades han av Nimzowitsch men vann ett utomordentligt vackert tornslutspel i sista matchpartiet. Han visade sedan medelmåttig form både i Bad Niendorf och i Köpenhamn.

1935 — Sveriges stoltaste schackår — var Gösta Stoltz i god form och spelade bra både i Warszawa-olympiaden och i den segerrika landskampen mot Tyskland i Zoppot. Man kunde vid denna tid notera en klar stilförändring. Han eftersträvade inte längre taktiska förvecklingar i samma grad som tidigare utan anlade partierna efter strängt positionella linjer.

Efter ett mellanår kom den för Stoltz tragiska schackolympiaden i Stockholm 1937, då han av olika orsaker var helt ur form och kollapsade under tävlingens senare del. Många trodde då, att han var ett avslutat kapitel i schackhistorien, men man underskattade hans begåvning och hans ambition. Han gjorde en framgångsrik come-back i Collijn-turneringen 1938 men kunde tyvärr inte deltaga i Buenos Aires följande år.

År 1941 vann Gösta Stoltz sin sista stora seger. Han kom etta i München-turneringen, 1½ poäng före världsmästaren Aljechin och Lundin och ytterligare en halvpoäng före Bogoljubow. Han visade ett både taktiskt och strategiskt högtstående spel, och segern var lika överlägsen som välförtjänt.

Tyvärr kunde Stoltz inte konservera sin fina form. Hans närmast följande internationella insatser var svåra besvikelser. Han gjorde ofta svåra förbiseenden i fördelaktiga ställningar, och många av hans spelöppningsexperiment var osunda.

I Groningen 1946 gjorde Stoltz en mycket god insats, även om man saknade hans forna kraft i angreppsföringen. Han lyckades inte göra sig gällande i Saltsjöbaden men kvalificerade sig 1951 i Tjeckoslovakien för 1952 års interzonala turnering, där han dock misslyckades.

Sent omsider — 1951 — blev Gösta Stoltz sverigemästare, och han försvarade titeln följande år. Han vann framgångarna genom sitt överlägsna tekniska kunnande och sin suveräna slutspelsbehandling.

Vid ankomsten till Amsterdam hösten 1954 insjuknade Stoltz svårt och låg största delen av olympiaden på sjukhus. Min måhända felaktiga uppfattning är, att han aldrig riktigt återvann hälsa och krafter.

Vi skall inte minnas Gösta Stoltz som den sjuke stormästaren under hans sista år utan som den geniale taktikern, framgångsrike turneringskämpen och glade sällskapsbrodern under hans krafts dagar. Han har berett tusentals svenska schackvänner glädje och nöje genom sina utsökta kombinationer och sina internationella framgångar. Han kommer att göra det, så länge schack spelas i vårt land.

Gideon Ståhlberg

Gösta Stoltz vigdes till den sista vilan den 9 augusti i Heliga Korsets kapell, Skogskrematoriet.

GÖSTA STOLTZ

var en särpräglad människa, för vilken yttre omständigheter fick spela mycket mindre roll än vad de bruka tillåtas göra i vardagsmänniskans livsföring. Hans allmänna handlingsduglighet gick icke ut på det för de flesta väsentliga, omsorg om vardagens uppehälle. Ett hänsynstagande till medmänniskor gjorde att han saknade förebrående ord mot någon. Han blev tyngd av olika sjukdomar under årens lopp och vissa av hans handlingar måste otvivelaktigt fattas som yttringar av sjukdomstillstånd. Specialbegåvning i schackets värld visade han i sin hart när otroliga förmåga att väva samman schackspelets enskildheter till taktiska helheter.

För många med mig framkallar hans bortgång reflektioner mot en mångfald av de mest angenäma minnen, intressen och förhoppningar.

Erik Karlmark

— o —

Sveriges schackförbunds centralstyrelses arbetsutskott har vid sammanträde beslutat till mig överlämna ombesörjandet av en insamling med anledning av Gösta Stoltz' frånfälle varvid det fastställts att medlen i första hand skall gå till resande av gravvård på Gösta Stoltz' grav. Överskjutande penningmedel skall enligt arbetsutskottets beslut överlämnas till Gösta Stoltz' moder, som jag väl känner och som ekonomiskt befinner sig i synnerligen knappa omständigheter.

De organisationer och enskilda som önskar lämna bidrag, torde via postgiro insända bidrag till "Docent Erik Karlmark, Specialkonto, Kungsholmsgatan 30, 2 tr., Stockholm K., postgirokonto 60 12 09".

Gösta Stoltz är död. Mästaren som efter matchsegrarna över Kashdan, Spielmann och Flohr och framgången i Bled 1931 fick svenskarna att drömma storhetsdrömmar över det 64-rutade brädet. Bohemen med äventyrets nimbus kring sig, som med sitt djärva spel och sina bländande kombinationer inspirerade en ny svensk schackgeneration. Som mot slutet av sin levnad med sjukdomens klor i sin magra kropp ändå aldrig svek kärleken till schackspelet.

Zandor Nilsson i Stockholms-Tidningen

Det var alltid intressant att analysera med Stoltz. Han hade otroligt mycket av visa råd att ge från sin långa praktik som tävlingsspelare. In i det sista konstruerade han egna varianter, vanligtvis i de öppna spelen och med förkärlek för något som teorin utdömt. Men han var även lyhörd för andras åsikter, och därför blev ett analyserande med honom rena högtidsstunderna. Efteråt kunde han ta upp en glad låt på munspel eller gitarr. Han var en typisk konstnärsnatur med djup blick för det mänskliga.

Kristian Sköld i Expressen

Vid Gösta Stoltz bortgång framträder många episoder under hans aktiva tid med förnyad skärpa. Redan när han 1926 hade tagit sitt första stockholmsmästerskap, stod det klart att han var ett stormästarämne... Ehuru mycket har skrivits om schackmästaren Gösta Stoltz, återstår det ännu många givande kapitel för historieforskare och minnestecknare.

Erik Lundin i Dagens Nyheter

Från olympiaden i Folkestone 1933

Nr 63. DAMGAMBIT

P. Frydman Polen			G. Stoltz Sverige
1. d4	d5	2. c4	e6
3. Sf3	c5	4. c×d5	e×d5
5. Lg5!?			

För att undvika Svenska försvaret gör vit ett spelöppningsexperiment, men det misslyckas genom svarts energiska motåtgärder.

5. —	f6	6. Lf4	Sc6
7. Sc3?			

Ett naturligt utvecklingsdrag men trots detta ett svårt fel!

7. —	g5!	8. Le3	c4

Starkare var 8. — g4!, t. ex. 9. Sh4 f5 10. g3 Lg7, eller 9. Sg1 f5, i båda fallen med klar fördel för svart.

9. g3	Lb4	10. Lg2	Sge7
11. 0—0	Le6	12. Se1!	

Vit har ett svårt spel men försvarar sig länge på bästa sätt.

12. —	Dd7	13. Sc2	La5

En annan möjlighet var 13. — L×c3 14. b×c3 Lh3.

14. Ld2	Lh3	15. e4	L×g2
16. Dh5†	Sg6	17. K×g2	0—0—0

Frydman var redan i svår tidsnöd, och Stoltz söker därför komplicera spelet.

18. e×d5	Sce7	19. De2	Kb8
20. Se3?			

Här borde Frydman ha dragit 20. De6, enligt Stoltz' egna kommentarer med remislut som trolig följd. Nu får svart åter övertaget.

20. —	h5!	21. Se4	S×d5

Med hotet Sf4†!

22. S×d5	D×d5	23. L×a5	Tde8!

Inledningen till ett avgörande angrepp.

24. f3	f5	25. Lc3	f×e4
26. De3	h4	27. Tf2	h×g3
28. h×g3	Df5!		

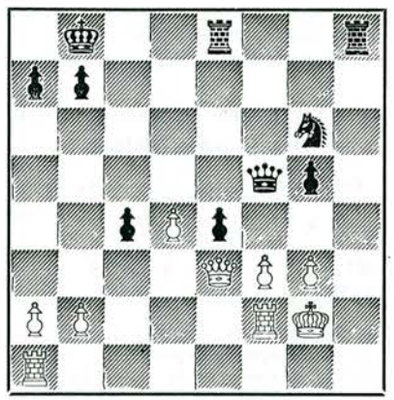

29. Th1	T×h1	30. K×h1	Dh3†
31. Kg1	Th8	32. Tg2	

Vit är försvarslös!

32. —	e×f3	33. D×f3	Sh4!
34. Uppg.			

Anm. av G. Ståhlberg i TfS 5/1959

Från Bled 1931

Nr 64. DAMGAMBIT

Stoltz	Tartakover

1. d4 d5 2. c4 e6 3. Sf3 Sf6 4. Lg5 Le7 5. Sbd2 Sbd7 6. e3 0—0 7. Ld3 c5 8. 0—0 b6 9. Dc2 h6 10. Lh4 Lb7 11. Tad1 c×d4 12. e×d4 d×c4 13. S×c4 L×f3 14. g×f3 Sh5 15. Lg3 S×g3 16. h×g3 Sf6 17. De2 Tac8 18. f4 Tc7 19. Lb1 Ld6 20. a3 De7 21. Tfe1 Td8 22. Se3 Tcd7 23. f5 e5 24. Sc4 e×d4 25. Df3 Df8 26. T×d4 Lc7 27. T×d7 T×d7 28. Kg2 Dc5 29. La2 b5 30. b4 Dd4 31. Se3 Dc3 32. Te2 D×a3 33. Da8† Kh7 34. Sd5 S×d5 35. L×d5 Dd3 36. Lf3 Ld8 37. Te8 Dd4 38. Le4 Df6 39. Te6 Dd4 40. Dc6 Lb6 41. Te8 D×f2† 42. Kh3 Df1† 43. Kh4 Ld8† 44. f6† g6 45. L×g6† K×g6 46. Tg8† Kh7 47. De4† Uppg.

Från Swinemünde 1932

Nr 65. KUNGSGAMBIT

Stoltz			Sämisch
1. e4	e5	2. f4	e×f4
3. Sf3	g5		

Starkare anses numera 3. — h6.

4. h4	g4	5. Se5	Sf6
6. d4	d6	7. Sd3	S×e4
8. L×f4	De7	9. De2	Lg7
10. c3	h5	11. Sd2!	

Den äldre teorin utförde 11. g3 jämte Lg2 och tog inte springardraget i betraktande på grund av dambytet. Stoltz visar emellertid att vit har minst lika goda om inte bättre möjligheter, sedan damerna lämnat krigsskådeplatsen. Det blev tidigt dambyte i alla hans vinstpartier med kungsgambit i Swinemünde.

11. —	S×d2	12. K×d2	D×e2†
13. L×e2	Lf5	14. Thf1	Sd7?

Bättre 14. — Sc6.

15. Sb4!	Sf6	16. Lb5†!	Ld7

Svart har tydligen för sent upptäckt fararna. På 16. — c6 hade följt 17. S×c6, på Kd8 17. Lg5, på Kf8 17. L×d6.

17. Tae1†	Kd8	18. Lg5!	L×b5
19. T×f6!	Uppg.		

Svart vill inte invänta slutet, som kunde bli: 19. — L×f6 20. L×f6† Kd7 21. Te7† Kd8 22. T×f7†! Ke8 23. Te7† Kf8 24. T×c7 Tg8 25. T×b7 och vit vinner. Även detta parti tillhör nu den klassiska kungsgambitens stolta annaler.

Anm. av Erik Lundin i Dagens Nyheter

Från matchen mot Spielmann 1930

Nr 66. FRANSKT

Spielmann	Stoltz

1. e4 e6 2. d4 d5 3. Sd2 Sf6 4. e5 Sbd7 5. Ld3 c5 6. c3 Sc6 7. Se2 Db6 8. Sf3 c×d4 9. c×d4 Lb4† 10. Kf1 f6 11. Sf4 f×e5 12. S×e6 e4 13. Lf4 e×f3 14. Lc7 Sf6 15. S×g7† Kf7 16. L×b6 Lg4 17. g3 Lh3† 18. Kg1 K×g7 19. Lc7 The8 20. Le5 S×e5 21. d×e5 T×e5 22. Db3 Lc5 23. Lf5 L×f5 24. D×b7† Kg6 25. D×a8 Te2 26. h4 L×f2† 27. Kf1 Ld3 28. h5† Kg5 29. Uppg.

Utlandet

Budva Tjeckoslovakiet segrade i studentolympiaden på 16 poäng. Tvåa blev Jugoslavien, som fick lika många, varefter följde: Bulgarien och Sovjetunionen 15, USA 12½, Mongoliet och Polen 10, Ungern.8½, Italien 5. Östtyskland vann andra gruppen på 18 poäng före England 16½, Finland 13, Tunisien och Sverige 10½. I kvalificeringsomgången blev Sverige trea efter Tjeckoslovakiet och Ungern.

Halle Portisch vann zonturneringen och kvalificerade sig liksom tvåan Bent Larsen till nästa års interzonalturnering. Om den tredje platsen blir det särspel mellan Ivkov och Robatsch. Martin Johansson, som länge låg bra till lyckades däremot inte kvalificera sig. Ove Kinnmark gjorde en hygglig debut i större sammanhang och vann bl. a. mot Helsingforsmästaren Kanko. Slutställningen: Portisch 14, Larsen 13, Ivkov och Robatsch 12, Uhlmann 11, Johansson, Island och Trifunovic 10½, Malich, Kavalek och Minew 10, Donner och Martin Johansson 9½, Hamann 9, Pawlow och Johannessen 8½, Doda och Westerinen 8, Ove Kinnmark 6, Ofstad och Kanko 5.

Los Angeles Keres och Petrosjan delade första och andra pris (tillsammans ungefär 26.000 kronor) i tävlingen om Piatigorsky Cup, sedan först Gligoric och därefter Olafsson haft ledningen. Najdorf och Olafsson delade tredje och fjärde platserna, Reshevsky blev femma och Gligoric sexa medan Benkö och Panno kom sist med 5½ poäng. Enligt vad Keres uppgivit i St.T. är det meningen att denna tävling skall spelas vartannat år i fortsättningen.

Berlin Den tyske schackmästaren Kurt Pahl har avlidit i en ålder av 70 år.

Hengelo I en kvalificeringstävling för turneringen om Europacupen för 10-mannalag vann Holland genom segrar över Luxenburg med 9½—½ och Spanien med 6½—3½. Spanien slog Luxenburg med 8½—1½.

Kiev Ukrainamästerskapet vanns av Nikolajevskij på 11 poäng före Gufeld och Lasarev 10½, Levin och Sacharov 10.

Ottenstein Schwarbach vann mästerskapet för Österrike på 8 poäng. Närmast följde Auer 7½, Langer och Prameshuber 7, Wallner 6. Elva ronder spelades.

Amsterdam Den 22-årige studenten Frans Kuypers vann årets mästerskap för Holland på 9 poäng. 2. Donner 7½, 3. van den Berg 7, 4—5. Langeweg och Zuidema 6.

Australien John Purdy (C. J. S. Purdys son) vann 1963 års mästerskap för Australien före den 15-årige kinesiske studenten från Singapore, Tan Lian Ann.

Zürich 18-årige Hansruedi Glauser vann överraskande finalen i Coupe Suisse över internationelle mästaren E. Gereben. Walther har vunnit årets mästerskap för Zürich.

Bukarest I en dubbelrondig 12-bordsmatch med damer vid de tre sista borden vann Rumänien över Ungern med 13—11. Vid första bordet vann Georghiu bägge sina partier mot Portisch.

Krim I årets Tjigorin-minnesturnering segrade Polugaevskij på 8½ poäng före Smyslov 7.

Warszawa Årets tävling om mästerskapet för Polen resulterade i seger för Bednarski på 10½ poäng av 15 möjliga. Plater tog 10 poäng, Brodzka, Doda och Tarnowski 9 samt Balcerowski 8½. Sliwa kom näst sist på 5½ poäng.

NORDISKT NYTT

Forts. från sid. 174

Vid avslutningsfesten hyllades jubilaren med gåvor och tal. Arrangörerna hade inte lämnat någon möda ospard att göra jubileet lyckat. En utsökt festmåltid och många priser visade att de haft framgång.

Till sist må framföras ett tack till Y. Heinonen, Toivo Björkroth och övriga medhjälpare för väl genomförda tävlingar.

Börje Börjesson

Finland

Den årligen återkommande landsmatchen mellan Estland och Finland spelades i år i Tartu och vanns av värdarna med hela 14 ½—7 ½. Keres vann båda sina partier mot Ojanen, Uusi—Böök ½—1 ½, Nei—Räisä 1—1, Heuer—Rantanen 1 ½—½, Mikkov—Koskinen 1 ½—½, Etruk—Kaunonen 2—0, Luik—Kanko 1—1, Kärner—Fred 1—1, Pohla—Kiviaho 2—0, A. Vooremaa—Westerinen 0—2. Damernas match slutade 2—0 för Salme Rootare mot Sirkka-Liisa Vourenpää.

I en match mellan Helsingfors och landsorten vann huvudstaden med 10 ½—4 ½.

Eero E. Böök

Partier

Nr 63—66 se sid. 177—178

Från VM-matchen

Sjuttonde partiet

Nr 67. DAMINDISKT

Petrosjan	Botvinnik

1. d4 Sf6 2. c4 e6 3. Sf3 b6 4. e3 Lb7 5. a3 d5 6. b4 d×c4 7. L×c4 Le7 8. Sbd2 0—0 9. Tb1 Sbd7 10. 0—0 Tb8 11. b5 c5 12. b×c6 L×c6 13. a4 Dc7 14. Lb2 Db7 15. Tc1 a6 16. Te1 b5 17. a×b5 a×b5 18. Ld3 Tfc8 19. e4 Sb6 20. De2 Sa4 21. La1 Le8 22. T×c8 T×c8 23. d5 Sh5 24. g3 Sc5 25. Sd4 S×d3 26. D×d3 Db6 27. d×e6 f×e6 28. e5 Lb4 29. Tb1 Lg6 30. Se4 Db7 31. f3 L×e4 32. D×e4 D×e4 33. f×e4 Lc5 34. T×b5 g5 35. Kf1 L×d4 36. L×d4 Tc1† 37. Kg2 g4 38. Le3 Tc2† 39 Kg1 Tc4 40. Remi.

Artonde partiet

Nr 68. DAMGAMBIT

Botvinnik	Petrosjan

1. d4 d5 2. c4 e6 3. Sc3 Le7 4. c×d5 e×d5 5. Lf4 c6 6. e3 Lf5 7. g4 Le6 8. h3 Sf6 9. Sf3 Sbd7 10. Ld3 Sb6 11. Dc2 Sc4 12. Kf1 Sd6 13. Sd2 Dc8 14. Kg2 Sd7 15. f3 g6 16. Tac1 Sb6 17. b3 Dd7 18. Se2 Sdc8 19. a4 a5 20. Lg3 Ld6 21. Sf4 Se7 22. Sf1 h5 23. Le2 h4 24. Lh2 g5 25. Sd3 Dc7 26. Dd2 Sd7 27. Lg1 Sg6 28. Lh2 Se7 29. Ld1 b6 30. Kg1 f6 31. e4 L×h2† 32. D×h2 D×h2† 33. T×h2 Td8 34. Kf2 Kf7 35. Ke3 The8 36. Td2 Kg7 37. Kf2 d×e4 38. f×e4 Sf8 39. Se1 Sfg6 40. Sg2 Td7 41. Lc2 Lf7 42. Sfe3 c5 43. d5 Se5 44. Tf1 Lg6 45. Ke1 Sc8 46. Tdf2 Tf7 47. Kd2 Sd6 48. Sf5† L×f5 49. e×f5 c4 50. Tb1 b5 51. b4 c3† 52. K×c3 Tc7† 53. Kd2 Sec4† 54. Kd1 Sa3 55. Tb2 Sdc4 56. Ta2 a×b4 57. a×b5 S×b5 58. Ta6 Sc3† 59. Kc1 S×d5 60. La4 Tec8 61. Se1 Sf4 62. Uppg.

Nittonde partiet

Nr 69. DAMINDISKT

Petrosjan	Botvinnik

1. c4 Sf6 2. Sc3 e6 3. Sf3 b6 4. g3 Lb7 5. Lg2 Le7 6. 0—0 0—0 7. d4 Se4 8. Dc2 S×c3 9. D×c3 f5 10. b3 Lf6 11. Lb2 d6 12. Tad1 Sd7 13. Se1 L×g2 14. S×g2 Lg5 15. Dc2 Lh6 16. e4 f4 17. Se1 De7 18. e5 d×e5 19. d×e5 Tad8 20. De2 Dg5 21. Kg2 a5 22. Sf3 Dh5 23. La3 Tfe8 24. Td4 Sb8 25. Tfd1 T×d4 26. T×d4 f×g3 27. h×g3 Df7 28. De4 g6 29. Db7 Lg7 30. c5 b×c5 31. L×c5 Sd7 32. D×c7 S×e5 33. D×f7† S×f7 34. Ta4 Lc3 35. Tc4 Lf6 36. Lb6 Ta8 37. Ta4 Lc3 38. Ld4 Lb4 39. a3 Ld6 40. b4 Lc7 41. Lc3 Kf8 42. b5 Ke8 43. Tc4 Kd7 44. a4 Tc8 45. Sd2 Sd6 46. Td4 Ke7 47. Td3 Sb7 48. Se4 e5 49. Lb2 Lb6 50. La3† Ke6 51. Sg5† Kf5 52. S×h7 e4 53. g4† Kf4 54. Td7 Tc7 55. T×c7 L×c7 56. Sf6 Ld8 57. Sd7 K×g4 58. b6 Lg5 59. Sc5 S×c5 60. L×c5 Lf4 61. b7 Lb8 62. Le3 g5 63. Ld2 Kf5 64. Kh3 Ld6 65. L×a5 g4† 66. Kg2 Uppg.

Tjugonde partiet

Nr 70. DAMGAMBIT

Botvinnik	Petrosjan

1. d4 d5 2. c4 d×c4 3. Sf3 Sf6 4. e3 c5 5. L×c4 e6 6. 0—0 a6 7. Lb3 Sc6 8. De2 c×d4 9. Td1 Le7 10. e×d4 Sa5 11. Lc2 b5 12. Sc3 Lb7 13. Lg5 0—0 14. Tac1 Tc8 15. Lb1 Sc4 16. Se5 Sb6 17. Dd3 g6 18. Lh6 Te8 19. Dh3 Sc4 20. S×c4 T×c4 21. Se2 Db6 22. Remi.

Tjugoförsta partiet

Nr 71. KUNGSINDISKT

Petrosjan	Botvinnik

1. c4 Sf6 2. Sf3 g6 3. Sc3 d5 4. c×d5 S×d5 5. e4 S×c3 6. d×c3 D×d1† 7. K×d1 Lg4 8. Le2 Sd7 9. Le3 e5 10. Remi.

Tjugoandra partiet

Nr 72. DAMGAMBIT

Botvinnik	Petrosjan

1. d4 d5 2. c4 d×c4 3. Sf3 Sf6 4. Da4† Sc6 5. Sc3 Sd5 6. e4 Sb6 7. Dd1 Lg4 8. d5 Se5 9. Lf4 Sg6 10. Le3 Remi.

Från SM

Nr 73. SICILIANSKT

Åke Olsson		Arne Burehäll	
1. e4	c5	2. Sf3	d6
3. d4	c×d4	4. S×d4	Sf6
5. Sc3	a6	6. Lg5	e6
7. f4	Db6		

Den ungersk-amerikanske stormästaren Benkös favoritdrag, som med framgång användes av Bobby Fischer i fjolårets interzonala turnering.

8. a3

Den skarpaste fortsättningen, som Dahl i en senare rond använde mot Burehäll, är 8. Dd2 D×b2. Om denna variant, som spelats i många mästarpartier, tvistar alltjämt de lärde. Det valda draget är försiktigare och förhindrar bonderovet (8. — D×b2? 9. Sa4).

8. —	Sc6	9. Sf3	h6
10. Lh4	De3†	11. De2	D×f4?

Efter dambyte står vit bättre i slutspelet, men bonderovet har inte teoretikernas förtroende.

12. Lg3	Dg4	13. 0—0—0	e5
14. Sd5	S×d5	15. e×d5	Se7
16. L×e5!			

Varken Olsson eller Burehäll kände till att detta pjäsoffer rekommenderats i en tidigare publicerad analys.

16. —	d×e5	17. D×e5	f6

En något bättre försvarsmöjlighet var 17. — Df5, med avsikten att efter 18. De3 genom 18. — g5 ge tillbaka pjäsen och eventuellt övergå till slutspel (19. d6 Df4). Även i detta fall hade vit varit i klar fördel.

18. De3	Kf7	19. d6	Sc6
20. d7!	L×d7	21. T×d7†!	Le7

På 21. — D×d7 vinner vit enklast genom 22. Lc4† Kg6 23. Le6!

22. Db3†	Kg6

Alternativet var 22. — Kf8 23. D×b7 och vit vinner.

23. Ld3†	f5	24. De6†	Lf6
25. L×f5†!	D×f5	26. Sh4†	Uppg.

Anm. av G. Ståhlberg i GHT

Nr 74. BENONI

Spelat i SM-tävlingens fjärde rond

Bengt Ekenberg		Åke Olsson	
1. d4	c5	2. e3	

Egendomligt nog väljer Ekenberg, som själv vid åtskilliga tillfällen spelat Benoni-varianten som svart, inte någon skarp fortsättning.

2. —	e6	3. Sf3	Sf6
4. Ld3	d5	5. c3	Le7
6. Sbd2	0—0		

Plötsligt har varianten övergått till ett av den belgiske mäsaren Colle som vit ofta använt utvecklingssystem.

7. Se5

Colle brukade behandla ställningen på annat sätt och förbereda samt genomföra e4. Det av Ekenberg valda draget kan dock inte klandras.

7. —	b6	8. f4	La6
9. Sc6?			

Ett inkonsekvent drag, som ger den svarta armadan vind i seglen.

9. —	Dc7	10. S×e7†	D×e7
11. L×a6	S×a6	12. Df3	

Vits första och sista angreppsdrag i partiet. Nu övertar svart initiativet.

12. —	Db7	13. 0—0	Sc7
14. b3	Sb5	15. c4	Sd6
16. c×d5	e×d5	17. Lb2	Sfe4
18. S×e4	S×e4		

En jättespringare mot en dålig löpare!

19. Tfd1	Tfe8	20. a4?	

En ödesdiger försvagning av damflygeln. Vit borde ha spelat 20. d×c5, trots att han även i detta fall stått sämre.

20. —	Tac8	21. f5	

Ett slag i luften!

21. —	c4	22. b4	c3
23. Lc1	Tc4!		

Svart utnyttjar energiskt sina vunna fördelar.

24. b5	a6	25. Td3	Ta8
26. b×a6	D×a6	27. Dd1	T×a4
28. Tb1			

Ett slutspel hade givetvis varit hopplöst för vit.

28. —	Dc4!	29. T×b6	Ta1
30. g4			

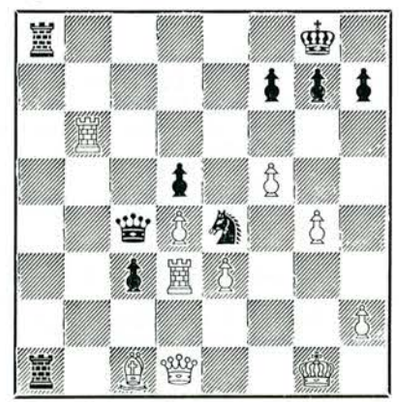

30. — c2 31. Df1 D×d3
32. D×d3 T×c1† 33. Kg2 Tg1†
34. Kh3 Sf2† 35. Uppg.

Ett av Åke Olsson väl anlagt och genomfört parti. Ekenberg har däremot spelat långt under sin standard.

Anm. för TfS av
Gideon Ståhlberg

Nr 75. SICILIANSKT

Årets SM i schack är ett avslutat kapitel. Trots poängjakten och det forcerade programmet (fråga Zäta!) spelades många trevliga och spännande partier. Vid tre tillfällen fick jag möjlighet att pröva Db6-varianten i Sicilianskt parti — med blandat resultat. Som ett kuriosum kan nämnas, att samtliga dessa partier aspirerar på skönhetspriset.

Zandor Nilsson — **Arne Burehäll**

1. e4 c5 2. Sf3 d6
3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6
5. Sc3 a6 6. Lg5 e6
7. f4 Db6

I ett parti Simagin—Stein, Sovjetmästerskapet 1961, följde 7. — h6 8. Lh4 Db6 9. Dd2 D×b2 10. Tb1 Da3 11. L×f6 g×f6 12. Le2 (även 12. Lc4 är starkt) h5. Efter livliga vändningar vann vit.

8. Sb3

Åke Olsson förlitade sig på Smyslovs drag 8. a3 och Dahl spelade 8. Dd2. Bägge partierna slutade lyckligt för vit.

8. — h6

Det skall nämnas, att vit ej fruktar 8. — De3† 9. De2 D×e2 10. L×e2, som ger vit fördel i slutspelet.

9. L×f6

Eller också 9. Lh4, som innebär ett bondeoffer. 9. — De3† 10. De2 D×f4 11. Lg3. I partiet Olsson—Burehäll hade vit sin kungsspringare på f3, vilket ger större styrka åt bondeoffret.

9. — g×f6 10. Df3 Sc6
11. 0—0—0 Ld7 12. g4 0—0—0
13. h4

Aktionen med bönderna ser hotfull ut för svart, men längre än till fjärde linjen kommer de ej. Vit kan aldrig släppa till fältet e5 för den svarta springaren.

13. — Le7 14. Th3

En underlig placering av tornet. Nackdelarna visar sig längre fram i partiet.

14. — Kb8 15. Sd2 Thg8
16. Sc4 Dc7 17. Le2 b5
18. Se3 Da5 19. a3 Tc8

Den svarta uppladdningen börjar så smått ta form.

20. Td3 Tc7 21. Th1

Se anmärkningen till vits 14:e drag.

21. — Tgc8 22. Thd1

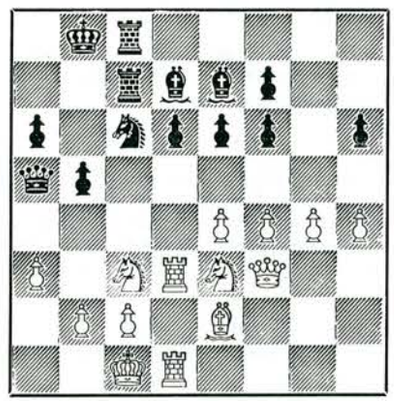

22. — d5! 23. e×d5 Sd4!!

En stilfull studie mitt på brädet. Trots att svart missar vid ett tillfälle, lyckas han bärga hela poängen.

24. T×d4 T×c3 25. a4

På andra drag, t. ex. 25. b×c3 D×c3 26. Sc4 Da1† 27. Kd2 D×d4† 28. Ke1 Dg1† 29. Kd2 Dc5, kommer svart i klar fördel.

25. — e5?

Mera följdriktigt var 25. — Lc5, varpå kan följa 26. b×c3 D×c3 27. Sc4 (ett försvarsdrag, som vit har till hands i alla varianter) Da1† 28. Kd2 D×d4† 29. Kc1 Da1† 30. Kd2 Lb4† 31. c3 Da2† 32. Ke1 b×c4 33. c×b4 L×a4 34. Tc1 Db2! 35. Dc3 D×c3 36. T×c3 e×d5 med vinstspel.

26. f×e5 f×e5 27. Te4 Tb3
28. d6

Det hotade La3 med fortsättningen 29. b×a3 T×a3 30. Sc4 T×c4 31. D×a3 T×e4 32. Dd6† Dc7 33. D×c7 K×c7 och svart står bättre.

28. — L×h4 29. D×f7 T×e3
30. D×d7?

Det är svårt att se, om vit avser att kombinera. I varje fall hotar det matt på b7 efter Te4 och Lf3. Men vit gjorde de sista dragen i snabb följd, och efter partiet talade Zäta om fingerfel, vilket är mest troligt. Rätta draget var 30. T×e3, varefter kan följa 30. — Lg5 31. D×d7 L×e3† 32. Kb1 D×a4 med troligt remislut.

30. — T×e4 31. Lf3 D×a4
32. L×e4 D×e4 33. Uppg.

Anm. för TfS av Arne Burehäll

Spelat i mästarklassen

Nr 76. SICILIANSKT

Kjell Krantz, Växjö SK — **Stig Kärrman**, Lerums SK

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6
3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6
5. Sc3 d6 6. Lc4 a6
7. 0—0 e6 8. Lb3 Le7
9. Kh1 Dc7 10. f4

Efter Fischers rehabilitering av vits "gamla" 6:e drag, Lc4, har spelsättet åtnjutit stor popularitet under de senare åren. I den nu uppkomna ställningen ger 10. — Sa5 bästa utsikterna till utjämning.

10. — 0—0

Men kan detta naturliga drag verkligen vara så farligt som fortsättningen visar? I varje fall iscensätter vit en attack av sällan skådad häftighet.

11. f5 S×d4 12. D×d4 Sg4

Avsikten att genast besätta fältet e5 ser inte alls oäven ut. Tydligen har dock vit sin plan helt klar.

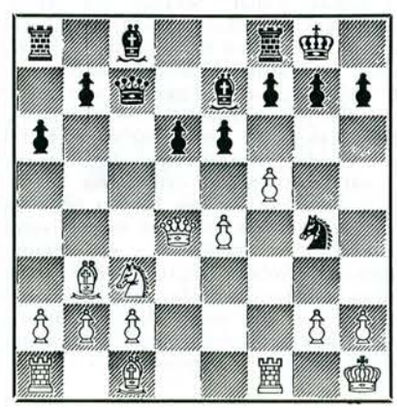

13. e5! S×e5

Eller 13. — e×f5 14. Sd5 Dd8 15. S×e7† D×e7 16. e×d6 med överlägset spel för vit.

14. f6! L×f6

Vits angrepp blir inte mindre effektivt på 14. — g×f6.

15. T×f6! g×f6 16. Lh6 De7
17. Tf1

Hotar bl. a. Tf3 och Se4. Kvalitetsvinsten intresserar däremot inte alls.

17. — f5 18. g4!

En förödande projektil hur än svart försöker undgå verkningarna, 18. — f×g4 19. Se4!

18. — b5 19. g×f5 Lb7†
20. Ld5! f6 21. Tg1† Sg6
22. De4! L×d5 23. S×d5 De8
24. f×g6 Ta7 25. g×h7† Kh8
26. L×f8 Uppg.

Anm. av Erik Lundin
i Dagens Nyheter

Nr 77. FRANSKT

Börje Jansson, Tierps SK — **O. W. Johansson**, Schackkamr. Solna

1. d4 Sf6 2. Sc3

En fortsättning som förr i världen med förkärlek användes av Bengt Ekenberg, då efter 2. — d5 i allmänhet i förening med f3 och e4.

2. — d5 3. Lg5 e6

Men nu spelar vi Franskt!

4. e4 d×e4

Denna fortsättning har med framgång använts av bl. a. Ståhlberg och torde vara bättre för svart än 1. e4 e6 2. d4 d5 3. Sc3 d×e4 4. S×e4.

5. S×e4 Le7 6. L×f6 L×f6
7. Sf3 0—0 8. Dd2 b6
9. 0—0—0 Lb7 10. Df4 Sd7
11. Ld3 Tc8 12. g4 c5
13. d×c5 b×c5 14. g5 Le7
15. Dh4 g6?

Det är svårt att se hur vit skall bevara initiativet efter 15. — h6, som hotar c4 jämte L×e4 och L×g5†. 16. Lb5 besvaras med 16. — L×e4 17. D×e4 (T×d7 L×g5†) L×g5† 18. Kb1 Sf6 och på 16. c4 kan svart spela 16. — f5.

16. Lb5!	Lc6	17. L×c6	T×c6
18. Se5	Tc7	19. T×d7!	Uppg.

På 19. — T×d7 följer 20. Sc6 jämte S×e7† och Sf6†.

Från stockholmsmästerskapet 1963

Nr 78. SICILIANSKT

B. Söderborg		L. Abramsson	
1. e4	c5	2. Sf3	a6
3. c4	Sc6	4. d4	c×d4
5. S×d4	Sf6	6. Sc3	e5
7. Sf5	d5	8. c×d5	L×f5
9. e×f5	Sd4	10. Ld3!	S×d5
11. Le4	S×c3?	12. b×c3	Sc6
13. Da4	Dc7	14. Tb1	Tc8
15. f6!	g×f6	16. 0—0	h5
17. Le3	Le7		

Nu är det klippt!

18. Lf5	Tb8		

18. — Ta8 19. Tfd1 Td8 20. T×d8 L×d8 21. Lb6 Db8 22. L×d8 D×d8 23. T×b7.

19. Lb6	Dd6	20. Tfd1	Da3
21. Ld7†	Kf8	22. D×a3	L×a3
23. L×c6	b×c6	24. Lc5†	L×c5
25. T×b8†	Kg7	26. T×h8	K×h8
27. Td8†	Kg7	28. Tc8	a5
29. T×c6	La3	30. Kf1	Uppg.

Ovanstående parti anser jag vara mitt bästa i årets tävling om stockholmsmästerskapet. Det spelades med en ekonomisk spelstil, som inte gav motståndaren någon riktig chans. Möjligen är även spelöppningen av teoretiskt intresse. I varje fall hade Abramsson stora framgångar som svart med varianten i tidigare partier under turneringen.

Anm. av B. Söderborg

Från Köpenhamn

Nr 79. KUNGSINDISKT

Sven Hamann		Bjørn Brinck-Claussen	
1. g3	g6	2. Lg2	Lg7
3. Sf3	Sf6	4. 0—0	0—0
5. c4	d5	6. c×d5	S×d5
7. d4	c5	8. d×c5	

På omvägar har man hamnat i Grünfelds variant och teorin anbefaller här 8. e4.

8. —	Sa6	9. Se1?	

Ett svårt fel, som svart elegant utnyttjar. Det bästa är enligt tillgänglig teori 9. Sg5 Sdb4 10. Sc3! och efter 10. — h6 11. Sh3.

9. —	Sf4!	10. Dc2	

Efter 10. D×d8 skulle vit förlora bonde på 10. — S×e2† åtföljt av T×d8.

10. —	S×g2	11. S×g2	Dd4

Löparen på g2 har fallit och svart har redan segerpalmen i sin hand. Nedsablingen är förvånande enkel.

12. Sc3	D×c5	13. e4	Lh3
14. Le3	Dc4	15. f3?	

Visserligen är bonden på e4 i fara, men textdraget försvagar ytterligare kungsställningen.

15. —	Sb4	16. Da4	L×g2
17. K×g2	L×c3	18. b×c3	Sd5!
19. Uppg.			

Anm. för TfS av Eigil Pedersen

Boknytt

G. Ståhlberg: Slutspel i schack II. Tornslutspel. Rabén & Sjögren, Stockholm, 1963. Kart. pris Kr. 12:50.

I Rabén & Sjögrens populära schackserie har i redigering av J. Westberg utkommit andra delen av Ståhlbergs slutspelsböcker. Den är i mitt tycke den bästa hittills i serien, utan de störande korrekturfel, som belastade förra årets "Slutspel i schack I". En språklig nyhet i förlagets inledning är förstås "triologi" (i st. f. "trilogi"), ett som man vill hoppas rent slarvfel. Tornslutspelen är ordnade enligt gängse materialprinciper men efter det rent läroboksmässiga avsnittet "Tornslutspel" följer ett förträffligt kapitel kallat "Strategi och taktik i tornslutspel", i vilket författaren illustrerar några av Spielmann formulerade regler med en rad tornslutspel ur modern mästarpraxis. Att Ståhlberg själv figurerar i några av dessa slutspel är alldeles i sin ordning, eftersom han sällan försummar något tillfälle att avveckla till tornslutspel, där han är en internationellt erkänd expert. En bra bok blir ändå bättre om den har ett tilltalande yttre, som i detta fall. Det milt olivgröna omslaget leder tankarna i rätt riktning. Angenäma förhoppningar kryddade med mogen resignation torde vara en lämplig färdkost för den som väljer att utforska tornslutspelens skenbart enkelt inrutade men i själva verket så komplicerade värld.

E. U.

Problem

Bidrag och lösningar till BROR LARSSON, Kungstensgatan 63, 4 tr., Stockholm Va.

11615. Gustaf Adolf Ekestubbe, Skurup

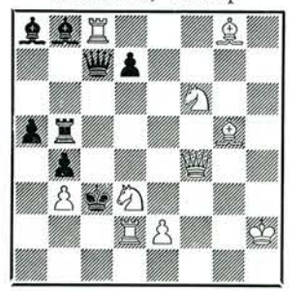

Matt i 2 drag

11616. Alexander Hildebrand, Uppsala

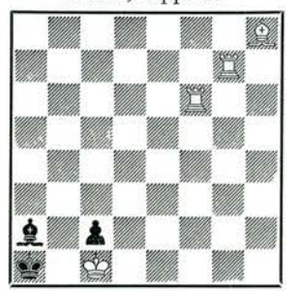

A) = diagram 2‡
B) svart Ta2, 2‡

11617. Herbert Hultberg Stockholm

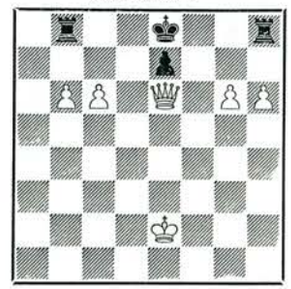

Matt i 2 drag

11618. Ernst Jönsson Landskrona

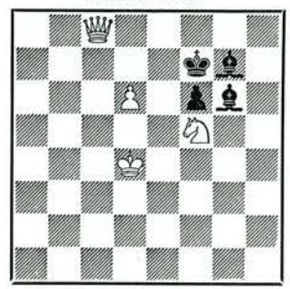

Matt i 2 drag

11619. H. V. Tuxen Fredericia

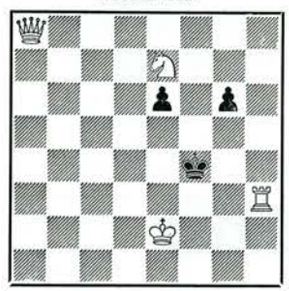

Matt i 2 drag

11620. Lars Larsen Åkirkeby

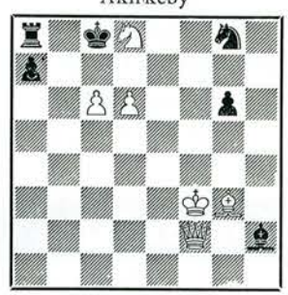

Matt i 3 drag

11621. Christer Jonsson Tväråselet

Matt i 3 drag

11622. Åke Hellström Åby

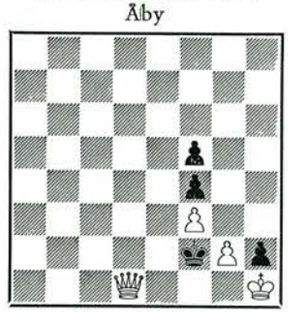

Matt i 5 drag

11623. Henrik Eriksson Stockholm

Självmatt i 2 drag

11624. Jan Lindström
Ursviken

Självmatt i 3 drag

11625. Bernt Ahlgren
Älvsbyn

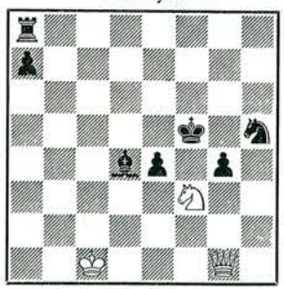

Hjälpmatt i 2 drag
Hur många lösningar?

11626. Wilh. Hagemann
Braunschweig

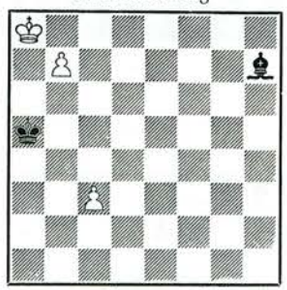

A) = diagram, hj‡ 2
B) svart Th7, hj‡ 2

11627. Allan Thorsson
Lindome

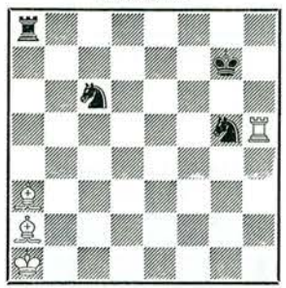

Hjälpmatt i 2 drag
3 lösningar

11628. Eugene Albert
Vermont

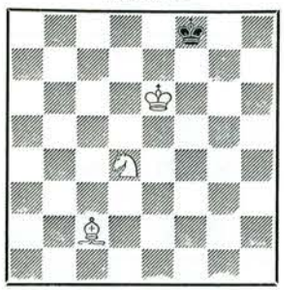

Vit börjar, hj‡ 3
A) = diagram
B) hela ställningen flyttas två steg åt höger

11629. Artur Mandler
Prag

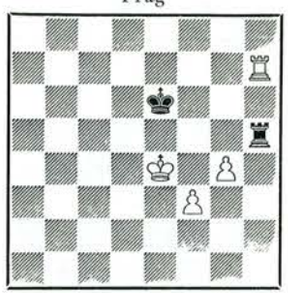

Vit börjar, hj‡ 3,
2 lösningar

Lösningsfrist 30 sept.

Sverige runt

Karlskoga SK 50 år

Karlskoga SK bildades år 1913 och har således i år kunnat fira sin 50-åriga tillvaro. Vid jubiléet erinrade den nuvarande ordföranden Sixten Cederlind om pionjärerna, förste ordföranden Fritz Nyström, dennes medhjälpare, sekreteraren David Stålhandske och Carl Lundberg. Sveriges schackförbund uppvaktade genom Jacob Ekelund och Värmlands schackförbund genom Bertil Eriksson.

Oslo vann mot Mälardalen

Örebro gästades under pingsthelgen av ett stadslag från Oslo, som ställde upp i en dubbelrondig match mot Mälardalens SF. Svenskarna klarade sig gott första dagen och vann 16—14, en utmärkt prestation, men förlorade sedan med 12—18, varigenom norrmännen kunde upprepa sin fjolårsseger. Resultatet 32—28 måste dock betraktas som mycket gott för de svenske.

Nyrén värre än Böök i blixt

I en blandad finsk-svensk blixtturnering i Stockholm vann B. Nyrén på 7 poäng av 8 möjliga före Eero E. Böök och Åke Olsson som tog 5 1/2 poäng. Stoltz blev fyra på 5 poäng. I en B-grupp vann C. H. Swahn på 8 poäng av 9. A. Lotsma tog 7 och H. Englund 6 1/2 poäng.

Överlägsen osloseger i Göteborg

Oslo stadslag med Svein Johannessen i spetsen har gästat Göteborg och kammat hem en komfortabel seger med 6 1/2—3 1/2. Påfallande var, att norrmännen satsat så gott som helt på sina ungdomar. De individuella resultaten blev: E. Jonsson—S. Johannessen 1/2—1/2, Ove Kinnmark—A. Gullbrandsen 1/2—1/2, Y. Aspström—R. Hoen 1—0, E. Åhman—A. Zwaig 0—1, B. Lundgren—T. Stare 0—1, Å. Svensson—E. Paulsson 1/2—1/2, C. Y. Johannesson—E. Stensholt 1—0, Olof Kinnmark—Y. Barda 0—1, Å. Carlsson—F. Tangen 0—1, Å. Werner—E. Kristiansen 0—1.

Studier

Bidrag och lösningar till ERIC UHLIN, Ivar Claessons gata 7 A, Kungälv.

1112. H. Rombach, Canada.
Original.

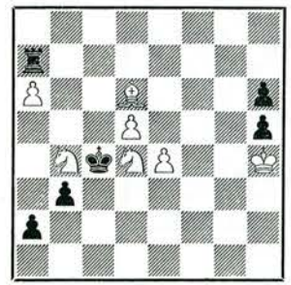

7+6=13 Vinst

1113. H. Rombach, Canada.
Original.

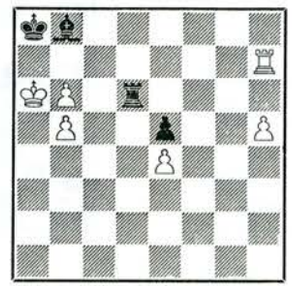

6+4=10 Vinst

1114. B. Soukup-Bardon, Tjeckoslovakien.
Original.

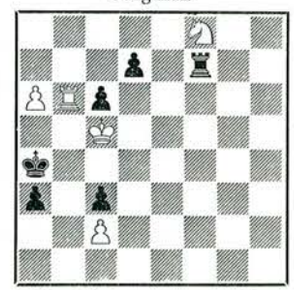

5+6=11 Vinst

1115. H. M. Lommer, Spanien. Original.
Till Eric Uhlin på 50-årsdagen.

7+9=16 Vinst

1116. A. Hildebrand, Uppsala. Original.
Tillägnas E. Uhlin på 50-årsdagen.

5+5=10 Svart drar. Remi.

1112—1114 handlar om det ensamma tornets energiska försök att bekämpa framåtsträvande vita fribönder. Blott i ett fall — 1114 — lyckas tornet oskadliggöra sin motståndare — endast för att strax efteråt själv infångas. 1115 bjuder på svart självblockad och fyrfaldig friläggning av c-linjen, allt i högt tempo och verklig "mansuba"-stil. 1116 är en pattstudie.

Lösningsfrist för 1112—1116 till 1 okt. 1963.

1117. A. Åkerblom
1 pris Platovminnesturneringen 1961

3+3=6 Vinst

Svenska framgångar har man glädjen bokföra i nu avdömda studieturneringar. Svensk schackkompositions store man Axel Åkerblom har i en mycket starkt "besatt" turnering till bröderna Platovs minne vunnit **första pris** med nr 1117, detta före Tjechover, Ianosi (Rumänien), Petrov, Herbstman, Tjajlovskij och Nadaresjvili. Av våra andra kända komponister har A. Ericsson o. A. Hildebrand belönats med 1. omnämnande i Problems informalturnering för 1959—61, där pristagarna blev: 1. Tjechover, 2. Nadaresjvili, 3. Korolkov, 4. Halberstadt och 5. Jakimtsjik. 4. hedersomn. har tilldelats H. Källström o. A. Hildebrand i Schachmaty v SSSR tematurnering för studier. Pristagare i denna turnering: 1. Badaj, 2. Pogosjants, 3. Babitsj.

DOM I TfS INTERNATIONELLA STUDIETURNERING 1962

1087.
V. Tjavlovskij, Sovjet.
1 pris

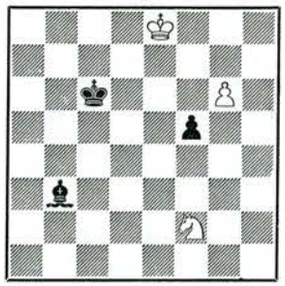

Vinst

1082.
B. Soukup-Bardon, Tjeckoslovakien.
2 pris

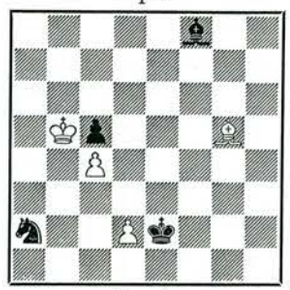

Remi

1050.
J. Griesmann, Frankrike.
3/4 pris ex aequo

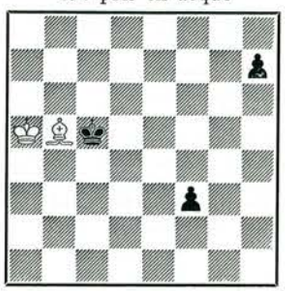

Remi

1088.
G. A. Nadaresjvili, Sovjet.
3/4 pris ex aequo

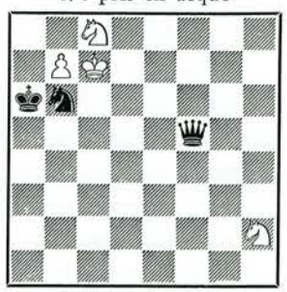

Remi

1067.
Dr J. Fritz, Tjeckoslovakien.
5 pris

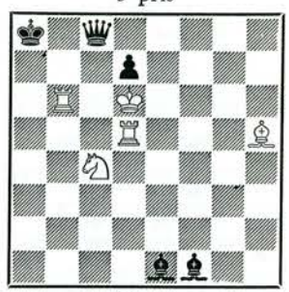

Remi

Hedersomnämnande: 1 h.o. 1078 av H. Källström, 2 h.o. 1080 av K. Runquist, 3 h.o. 1070 av A. Ericsson, 4 h.o. 1053 av A. Ericsson.

Domarberättelsen

Vi ha mottagit 55 studier av 32 författare från 13 länder (Canada 2, Finland 4, Frankrike 3, Holland 1, Israel 2, Norge 1, Sovjetunionen 6, Sverige 16, Tjeckoslovakien 11, Ungern 2, USA 2, Västtyskland 4 och Österrike 1), vilket kvantitativt innebär en ökning av 66,7 resp. 160 % i jämförelse med 1961 års turnering. Av dessa 55 studier har omkring 22 % befunnits vara olösliga eller bilösliga, och nära 15 % har underkänts på grund av föregångare.

1 pris, nr 1087, V. Tjavlovskij, Sovjet.

1. Sh3! (1. g7?, f4 2. Sd3, Kd6! 3. S×f4, K×e5 remi; 1. Sd3?, Kd6 2. g7 f4! remi) *1. —, f4!* (1. —, Kd6 2. Sg5!, Ke5 3. Ke7!, Lg8 4. g7, f4 5. Kf8, f3) *2. Sg5!*

A) *2. —, Kc5! 3. g7* (3. Sf7?, f3 4. Se5, Lc2! 5. g7, f2 remi; 3. Kf8?, Lc4! 4. g7, Kb4! 5. Sf7, f3 6. g8D, f2! remi) *3. —, Lg8 4. Kf8 Ld5! 5. Sf7, f3 6. Se5!!* (6. g8D?, f2!) *6. —, f2 7. Sd3†, Kd4 8. S×f2 Ke5 9. Sg4†!, Kf5 10. Se3†* och vit vinner.

B) *2. —, Kb5! 3. g7, Lg8 4. Kf8, Ld5! 5. Ke7!!* (Sf7?, f3 6. g8D, f2 7. Sd6†, Kc6! remi) *5. —, Lg8 6. Se6!, f3* (6. —, Ke4 7. S×f4, Kd4 8. Se6†, Ke5 9. Sg5, Kf5 10. Kf8, La2 11. Sf7) *7. Sd4†, Kc4 8. S×f3, Kd3 9. Sg5, Ke3 10. Kf8* och vit vinner.

En utomordentligt fin miniatyr med en episk kraftmätning mellan S och L+B. Svart förfogar över två huvudvägar i sitt försvar, vilka mirakulöst nog leder till undergång, eftersom svart i båda fallen förlorar sin farliga fribonde. I den ena varianten likvideras löparen genom avbyte, och i den andra spärras dess väg till förvandlingsfältet g8.

2 pris, nr 1082, B. Soukup-Bardon, Tjeckoslovakien.

1. Le3! (1. Kc6?, Sb4†! 2. Kd7, Kd3! och svart vinner) *1. —, Sc3†! 2. Kc6, Se4 3. Kd5, Kd3 4. Lg1* (enda draget) *4. —, Ld6!* (4. —, Sf6† 5. Ke6, Sg4 6. Kd5! eller 5. —, Sh5 6. Kf7! remi). Svart behöver ett tempo: vit L på e3 med följande drag: 4. —, Sf6† 5. Ke6, Sg4 6. Lg1, K×c4! eller 5. Kc6, K×c4!) *5. Le3, Le7 6. Lg1, Lf8 7. Le3* (Svart tycks vara vid målet.) *7. —, Sf6† 8. Kc6!!* (En överraskning. 8. Ke6?, Sg4 9. Lg1, K×c4 10. Kf5, Sh6†!) *8. —, K×c4 9. d3†!!, Kb4 10. Ld2†, Kb3 11. Le3, Kb4 12. Ld2†* etc. med positionell remi.

Ännu en studie av ovanligt god kvalitet, i vilken svart lyckas vinna ett värdefullt tempo med segern inom räckhåll endast för att överraskas av en "deus ex machina"-kombination, som leder till positionell remi trots att svart har en springare mer.

3/4 pris ex aequo, nr 1050, J. Griesmann, Frankrike.

1. La6!, h5 2. Lb7!, f2 3. La6! (inte 3. Lg2?, Kc4 4. Kb6, Kd3 5. Kc5, Ke2 6. Kd4, f1D eller 4. Lf1†, Kc3 med vinst) *3. —, h4 4. Lf1, Kd4 5. Kb4* med opposition och remi. Eller *1. —, Kd4* (för att hålla bonden på f3 och rycka fram med h-bonden) *2. Kb6!* (kungen måste till höger och kan inte gå den "undre" vägen) *2. —, h5 3. Kc6!, h4 4. Lf1, Ke3 5. Kd5, Kf2 6. Ke4! remi.* Andra löpardrag, t. ex. 1. Lf1? besvaras med 1. —, h5 2. Lh3, h4 3. Lg4, f2 4. Lh3, Kc4!. Eller 2. Ka6, Kd4! (2. —, h4? 3. Kb7 remi) 3. Kb5, Ke3! 4. Kc4 (4. Kc5, Kf2 5. La6, h4 6. Lb7, Kg3 7. Kd4, f2 8. La6, h3 och vinner) 4. —, Kf2 5. Lh3, Kg3 6. Lf1, h4 7. Kd3, h3 och vinner.

En synnerligen vacker miniatyr som trots sin enkelhet har ett ovanligt innehåll, vilket kräver exakt spel. Ett verkligt fynd, som vi inte kunnat finna någon föregångare till.

3/4 pris ex aequo, nr 1088, G. A. Nadaresjvili, Sovjet.

1. b8S†! (Enda tänkbara. Om 1. b8D?, så Dd7†) *1. —, Ka5 2. Sc6†, Ka4 3. S×b6, Ka3 4. Sf3!!, D×f3 5. Sc4†, Ka2 6. Sb4†, Ka1 7. Sc2†, Ka2 8. Sb4†* remi.

Trots den något lättvindiga inledningen har författaren upptäckt en helt originell idé. I lösningsförloppets första fas jagas den svarta kungen av två springare, tills de gjort slut på sin ammunition, och sedan börjar spelets andra fas på schackbrädets "nederdel" med att en tredje springare offrar sig för att åstadkomma evig schack.

5 pris, nr 1067, Dr. J. Fritz, Tjeckoslovakien.

1. Lf3, Ka7! (1. —, Df8†? 2. Kc7!, Lg3† 3. Tdd6†, likg. 4. Ta6 matt. 1. —, Lg3† 2. Te5†, Ka7 3. Tb7†, Ka6! 4. Tb6 remi). *2. Tb7†* (2. Tdb5?, Lg3† 3. Ke7, Lh4 4. Kd6, Df8† 5. Kc7, Ld8† 6. K×d7, De7† 7. Kc6, Dc7† 8. Kd5, L×e4† 9. K drar, L×b5 och vinner. Även andra torndrag i st. f. 2. Tb7† förlorar.) *2. —, D×b7! 3. Ta5†, L×a5 4. L×b7, L×c4 5. Lc8, Lb4† 6. K×d7, Kb8! 7. Ke8!, K×c8 patt.* (1. Tdb5? strandar på 1. —, Lg3† 2. Ke7, Lh4† 3. Kd6, Df8† 4. K×d7, De7† 5. Kc6, Lg2† 6. Td5, L×d5† 7. K×d5, Dg5†.)

En stormig uppgörelse som slutar med en överraskande patt.

1. hed.omn., nr 1078, H. Källström, Sverige.

(Kc3, Tc4, La4, f6 — Ka1, Th6, Bb2. Vinst.) *1. Lc2, b1D 2. L×b1, K×b1 3. Tb4†, Ka2 4. Ta4†, Kb1 5. Le5!, Th5 6. Ta5, Th7* (Tf5 7. Kb3, Kc1 8. Lb2†. Eller 7. —, Tf3† 8. Lc3, Tf2 9. Ta1 matt.) *7. Kd3, Th3† 8. Kd2, Ta3 9. Tb5†, Ka2 10. Tb2†, Ka1 11. Kd1(e1)* och svarts torn går förlorat efter högst två drag.

I denna studie med T+L mot T överlåter vit åt svart att ta den löpare han behagar. I huvudvarianten hindrar vit med sitt vackra femte drag Le5! det svarta tornet att nå fram till de livsviktiga fälten d6 och h2.

2. hed.omn., nr 1080, K. Runquist, Sverige.

(Kf1, Lc6, g3, Sa6, Bb3, f3 — Ka5, Ld3, Se2, h4, Ba4, b5. Remi.) *1. Le1†,* (1. L×h4?, a×b 2. Lf6, Sc3/d4/† och 3. —, b2) *K×a6 2. L×b5†!, L×b5* (2. —, K×b5 3. b×a† och 4. L×h4) *3. b×a, Sg3†† 4. Kf2* (4. Kg1?, S×f3† 5. Kf2, Lc6, men inte 5. —, Le2? 6. K×g3, S×e1 7. Kf2) *4. —, Sh1† 5. Kg1, S×f3† 6. K×h1, Lf1!* Vits kung är inringad, och svart hotar föra sin kung ner till grannskapet av g2 och sätta matt med löparen, men allt hänger på ett viktigt tempo.) *7. La5!!* (Vit har erövrat det avgörande tempot, och svarts kung måste ta en omväg. 7. —, *Kb7 8. Ld8!* Om *8. —, Kc6,* får vit sitt tempo genom *9. a5* och svarts kung kommer bara till e3 eller f4. Alltså: *9. —, Kb5 10. Lb6! remi.* Men 7. Lc3?, Kb6 8. Lb4, Kc6 9. Lc3, Kc5 10. La5 (10. a5, Kb5 11. Lb4, K×b4 och svart vinner) 10. —, Kd4 eller 7. Lb4?, Kb6 8. a5†, Kb5 9. Lc3, Lh3 och vit saknar drag. *1. b×a?* är inkorrekt men kräver exakt motspel av svart. 1. —, S×g3†! (1. —, b×a vederlägges endast av 2. L×h4 etc.) *2. Kf2, b×a! 3. Sc5* (bättre än 3. L×a4 eller 3. K×g3) *3. —, Sh1†* (3. —, a3? 4. S×d3!, a2 5. Sc1 remi). Nu två varianter:

a) 4. Kg1, a3! 5. Ld5, Le2!! 6. K×h1, L×f3† 7. L×f3, S×f3 8. Sb3†, Kb4 9. Sc1, Se1 10. Kg1, Kc3 11. Kf1, Sd3 12. Sa2(e2)†, Kb2 och svart vinner.

b) 4. Ke3, Lb5!. (Varför inte som i var. a) 4. —, a3?. Svaret är 5. S×d3, a2 6. Sc1 remi) 5. L×b5, K×b5 6. S×a4, K×a4 7. f4, Sf5†! 8. Ke4, Shg3† med teoretisk vinst för svart.

Denna studie är på sätt och vis anti-form till Ratners berömda studie (som dock tidigare utnyttjats även av Gunst och andra komponister), men i detta aktuella fall med vit vid draget och remi gäller det att vinna ett viktigt tempo, vilket författaren mästerligt genomför.

3. hed.omn., nr 1070, A. Ericsson, Sverige.

(Kc8, Lg1, Be4, g6 — Ka8, Lh6, Sd1, f3. Remi.) *1. e5, S×e5 2. g7, L×g7 3. Ld4, Lf6 4. Kc7 remi.*

Med två pjäser mindre, två svaga bönder och sin enda pjäs hotad är vit i en prekär situation, men efter endast tre drag är svarts hela härskara, kungen inberäknad (dvs. fyra pjäser!) totalt paralyserad.

4. hed.omn., nr 1053, A. Ericsson, Sverige.

(Ke5, Bd6, e6 — Kb8, Ta8, La5, Sg3. Remi.) *1. e7, Kb7 2. d7* (2. Ke6?, Lb4!) *2. —, Sh5! 3. e8D* (om 3. Ke6? så 3. —, Sf6! 4. K×f6, Ld8!. Jfr domarutlåtandet nedan) *3. —, T×e8 4. d×e8D, Lc3† 5. Kd6, Lb4† 6. Ke5, Lc3† remi.* (Även 2. —, Lc7† 3. Ke6, Ta6† 4. Kf7, Sf5 5. d8D (e8D) leder till remi.)

Att L+S kan hålla remi mot D i vissa ställningar är välbekant, och vi är medvetna om att det existerar föregångare. I föreliggande studie löser emellertid författaren sin uppgift med ett minimum av material. Dessutom har han lagt en mycket förrädisk fälla. Varför är 3. Ke6 ej en dual? Efter två eleganta drag av svart kan vit ge upp. Eftersom författaren ingenting meddelat härom, anser vi oss böra respektera hans tystnad.

Eliminerade studier.

Vi har gallrat ut Rombachs nr 1052, vilken som författaren själv påpekar, är en möjlig korrigering av en felaktig analys av Botvinnik. Likaså har vi kasserat Bondarenkos nr 1061, eftersom det tycks vara något helt galet med den av förf. angivna positionen. I sin nuvarande form är studien helt meningslös.

Olösliga och bilösliga studier.

Nr 1027, S. Krenzisky. Efter 1. g4, g×h 2. K×f6, h3 finns två skilda fortsättningar: 3. Sd3(e2), h2 4. Se5 och 5. Sf7 matt eller 4. Sf4 och 5. g5 matt.

Nr 1028, J. Koppelomäki. Som ofta är fallet med "andraupplagor", har författaren fortfarande litet otur. Efter 1. —, a5† 2. K×a5, a1D 3. Kb6, D×e5 4. Ld6†, D×d6 5. S×d6 (vit hotar nu 6. Sd8(d4) och 7. Sc6†) anger förf. 5. —, Lb7! Men varför utropstecknet och det därpå följande 6. Sd8(d4) L×c8, när vit i stället kan spela 6. Ld7 och likafullt vinna? T. ex. 6. —, Lc6 7. K×c6! eller om 6. —, likg. vinner alltid manövern 7. Sd8(d4).

Nr 1038, P. Ålsaker-Nøstdahl. Efter 1. De7†, Kh6 fortsätter förf. med 2. Df8†, medan 2. Le3†! också ger remi, t. ex. 2. —, D×e3 3. Dh4† med evig schack eller 2. —, f4 (2. —, Kh5 3. Dh7 matt) 3. Df8†, Kg5 (3. —, Kh5? 4. Dh8† och 5. D×e5†) 4. Dd8†, Kf5 5. Dd3†, Ke6 (5. —, Kg5 6. L×f4† och 7. D×c2) 6. D×c2, f×e3 7. Dc6† med evig schack.

Nr 1041, B. Soukup-Bardon. Efter 1. f5†, K×f5 2. Kd7, Lg6 3. h5, L×h5 4. Ke7, Lg6 (bättre genast 4. —, Ke4! 5. Ke6, Ld1 eller 5. Lh8, Kd3 etc.) 5. Lh8 fortsätter förf. med 5. —, Kg5? trots att det finns bättre: 5. —, Ke4 6. Kd7, Kd3 7. Le5, Kc4 8. Kc6, Lc2 9. Kb6, La4 10. Ka5, Ld7 11. Kb6 (11. Ka6, Kb4 12. Kb6, Lb5) 11. —, Kb4 12. Ka6, Lc6 13. Kb6, Lb5 14. Ka7!, Ka5 15. Kb7, Ld7 16. Ka7, Lc6 17. Kb8, Kb6 18. Kc8, La5 19. Kd8 (19. Kb8, Ld7) 19. —, Kb7 och springaren kommer ut. Om 6. Le5 (6. Ke6, Sd7†) så 6. —, Kd3 7. Ke6, Kc4 8. Ke7, Kb5 9. Kd7, Kb6 10. Ke6, Kc6 eller om 10. L drar, så undkommer springaren via c7 eller g7. Om i st. f. 7. Le5 vit spelar 7. e6, så följer 7. —, Kc4 8. Le5, Lc2 9. Kd7, La4† och återigen kommer svarts kung till b7.

Nr 1042, J. Lázár. Efter 1. Dg6, K×f4 2. Se6†, Ke5 3. Dg3†, Ke4 4. De3†, Kd5 fortsätter förf. med 5. Dd3†, men vit kan lika gärna spela 5. Dc5†, Ke4 6. Dd4†, Kf5 7. Df4† etc. som i den angivna lösningen, eller 5. Dd4†, Kc6 6. Dc4†, Kd7 7. Dc7†, Ke8 8. Dd8†, Kf7 9. Sg5†. Om 6. —, Kb6 så 7. Db3† som i förf. lösning.

Nr 1043, H. Lilja. Efter 1. h4, K×h4 fortsätter förf. med 2. c4 men bra är också 2. Kg2, a5 3. c4, Kg5 4. c5, Kf5(f6) 5. f4, Ke6 6. Kf3, a4 7. Ke4, a3 8. f5†, Ke7 (8. —, Kd7 9. f6) 9. c6, a2 10. f6†, K×f6 11. c7 och remi.

Nr 1048, E. Granlund. Efter 1. Tg5†, Kh1 2. Tg2, d1T! 3. T×f7, Se3 4. Tg3, Te1 5. Tf2 anger förf. 5. —, Te2, men mycket starkare förefaller 5. —, Sg4! 6. Tf5 (vad annars?) 6. —, d2(c2) med vinst för svart.

Nr 1054, B. Soukup-Bardon. Förf. anger 1. Se8, d5 2. Sd6, Lc6 3. Sf7†, Kg7 4. Sd8, La8?. Mycket starkare är 4. —, Lb5!, för om nu 5. Se6†, Kh6 6. e×d eller 6. Sc7, så ger 6. —, Lc4† remi.

Nr 1069, J. E. Peckover. Se TfS 1963/4, sid. 110.

Nr 1072, H. J. Beyer. Efter 1. Kd3 fortsätter förf. med 1. —, T×b3, men bättre är 1. —, Kb4! 2. T×h3, Tb8 och svart bör vinna.

Nr 1073, H. J. Beyer. Förf. lösning är 1. c7, Tc6† 2. Kb1, Se6 3. c8D, men dualen 3. Lb4† följt av 4. c8D ger också remi.

Nr 1091, A. P. Kasantsev. Tredje försöket att åstadkomma en korrekt utformning av denna Kasantsevs vackra idé med ömsesidig patt, men tyvärr misslyckat även denna gång. Att påvisa bilösningen kräver en mycket lång analys, av vilken vi här meddelar huvudlinjerna. Efter 1. h7, Lh2† 2. K×d7, Le5 3. Ke6, Lh8 anger förf. 4. Lc2, men 4. Kd5! går också, t. ex. 4. —, c3 5. Lc2, h2 6. Sg3 och nu har svart tre huvudvägar: a) 6. —, Lf6 b) Kg7 c) Kf7.

a) 6. —, Lf6 7. Le4!, Kg7 8. Sf5†, Kh8 9. Sh6, Kg7 (9. —, h1D 10. L×h1, c2 11. Le4, c1D 12. Sf7†) 10. Sf5† remi.

b) 6. —, Kg7 7. K×c5, Kh6 (7. —, Kf7 8. Le4, Ke6 9. Kc4, Ke5 10. Kd3, c2(Kf4) 11. Se2(†), g3 12. Lg2) 8. Kd5, Kg5 9. Ke4, Kh4 10. Kf4, Kh3 11. Le4 med minst remi.

c) 6. —, Kf7 7. Le4, Kf6 (7. —, c4 8. K×c4, Ke6 9. Kd3, Ke5 10. Se2, c2 11. Lg2) 8. Se2, Kg5 (8. —, d3 9. S×c3, Kg5 10. Kc4, Kf4 11. K×d3, c4† / 11. —, Kg3 12. Sd1 / 12. Kd2, Kg3 13. Sd1, Kh3 / 13. —, c3† 14. S×c3, Kf2 15. Se2 / 14. Se3) 9. Kc4, Kh4 10. Kd3, g3 11. Lg2 och minst remi; om t. ex. 11. —, h1D så 12. L×h1, Kh3 13. Ld5 etc.

Studier med föregångare.

A. S. Selesnieff, TfS 1962/10, s. 306. En gammal idé, som varierats ett flertal gånger, t. ex. av E. Holm 1917 och O. Zepler 1928.

Nr 1051 o. 1081, Dr. A. Mandler. S. Gligoric visar följande ställning: Kg6, Bh2, h4 — Kf3, Bg7. Vinst: 1. Kf5, Kg2 2. h5, Kh3 3. Kg5 etc. Nr 1051 med en bonde till kanske utnyttjar temat för ett bättre syfte, men i stort sett är den anticiperad och detsamma gäller Nr 1081, som är en variation på samma tema.

Nr 1065, A. Hall. En vacker och välkonstruerad studie, men att en L kan hålla remi mot två T är känt sedan mitten av 1800-talet och bland föregångarna kan vi nämna A. Gurvitj i "Schachmaty" och H. M. Lommer i "Evening Standard", båda år 1927. Icke desto mindre kan författaren vara stolt över det sätt, varpå han löst denna samma uppgift.

Nr 1068, Dr. J. Fritz. Ännu en utmärkt studie med en vacker inledning, men när den svarta löparen eliminerats, observerar man genast likheten med t. ex. Moravecs studie i "Rijen", 1924.

Nr 1071, A. Hall. Rinck komponerade 37 studier med 2 L mot 2 T. Det finns ingenting mer att göra på detta område.

Nr 1083, Dr. J. Fritz. Denne begåvade komponist har många lysande idéer, och en av hans specialiteter är matt efter dubbel svart självblockad. Flera av hans studier med detta tema återfinnes i TfS 1963/3. I nr 1083 demonstrerar han åter sin utsökta teknik, men mattställningen med den "kvadratiska" springarformationen är välkänd (se TfS 1963/3, s. 88, nr 1). Den numera bortgångne schackmästaren H. Fahrni omtalar i "Deutsche Schachzeitung" 1922, att han år 1911 i Cairo blev vittne till en sådan mattställning i ett schackparti mellan två damer!

Innan vi avslutar detta kapitel, vill vi fästa uppmärksamheten på följande studier:

Nr 1056, J. Griesmann. Ett lärorikt slutspel med en "minor dual". Se TfS, 1963/1, s. 25.

Nr 1058, B. Soukup-Bardon. Det är inget tvivel om att denna studie är teoretiskt värdefull och att man fortfarande kommer att göra nya upptäckter rörande slutspel med T mot L, men det är ett område för sig. Se Dehler, Nr 6, 15, 13, 14, 24, 17, 11, 12, 10, 7, 5 och även slutet av matchpartiet Worral-Showalter 1894.

Nr 1066, Dr. A. Mandler. En mycket nätt tvillingstudie av denne berömde komponist, men i form och anti-form och med samma material, särskilt med den karakteristiska bondeformationen, har författaren exploaterat denna guldgruva till snart sagt sista unset. Det är möjligt att den rika malmådran inte är totalt uttömd ännu, men eftersom vi känner till minst 13 slutspel av författaren med samma bondeformation, så anser vi att studien, åtminstone delvis, är självanticiperad.

Nr 1089, F. S. Bondarenko. Trots den onaturliga bondestrukturen är dylika oppositionsuppgifter alltid intressanta, men det finns redan andra med mycket liknande bondeformationer och med samma "modus operandi".

Till slut skulle vi vilja rikta en vädjan till studiekomponister i allmänhet att hjälpa turneringsdomarna genom att bifoga fullständiga och uttömmande kommentarer till de insända tävlingsbidragen. Vad man än må säga, är det inte domaren eller domarna som kämpar om priserna utan komponisterna, och de som vill ha äran måste också göra arbetet. I detta sammanhang får man inte glömma, att en domare är i sin fulla

rätt att avvisa ett tävlingsbidrag, som saknat tillräckliga analyser. Det är maktpåliggande nog att sköta bedömningen och forska efter föregångare utan att behöva "komponera" slutspelet åt författaren.

Domarna, som arbetat i bästa samförstånd, har nått fram till sitt domslut utan förutfattade meningar och önskar nu alla felfinnare minsta möjliga framgång i jakten efter ännu icke upptäckta bilösningar. Om inga protester inkommit inom tre månader efter publiceringen, kommer domen att bli definitiv.

Valencia och La Cañada i maj 1963
Dr. Carlos R. Lafora
Harold M. Lommer
FIDE:s internationella domare
för schackkomposition

☆

A. Herbergs förstapristagare i Schach-Echo angavs i TfS 1963/5 vara bilöslig enligt en analys av A. Uddgren, Sösdala. Denne har emellertid använt en felaktig utgångsställning med svart T på a2 i stället för a3 (se TfS 1962/3), vilket fatalt nog förbisetts även av stud.red. Till råga på allt är Uddgrens analys av den "nya" studien oriktig, anser Schach-Echos studieredaktör, dr Staudte. Efter 1. Tb2† har svart enkel vinst med 1. —, T×b2! (2. d7, h1D). Även efter 1. —, Ke3(?) 2. T×h2, T×h2 förlorar vit.

Turneringskalender

Den sovjetryska schackfederationen har utlyst en problem- och studieturnering till minnet av Alexander Galitzky (1863—1921). Domare i studiesektionen blir V. Korolkov och priserna 100, 60, 40, 30 och 20 rubel jämte hedersdiplom. Högst 5 opublicerade bidrag per deltagare insändes på diagram och med utförliga analyser, allt i dubbla exemplar, till följande adress: Club Central des Echecs, 14 Boulevard Gogol, Moskva. Kuvertet märkes "Au concours international Galitzky". Tidsfrist: 1 december 1963.

Korr-schack

Pristagare i SSKK-turneringar:

1:78: 1. H. Runström, Tibro
2. H. Friberg, Jönköping
1:81: 1. H. Åkvist, Eksjö
2. E. Andersson, Motala
2:17: 1. R. Klintebo, Farsta
2. H. Bromberg, Olofström
2:18: 1.—3. B. Åhlund, Nyhammar
E. Zetterlund, Solna
K. A. Hagberg, Eskilstuna
2:20: 1. N. Dahlin, Härnösand
2. B. Sturell, Hägersten
3:19: 1. E. Sundström, Docksta
2. H. Hörneborg, Hällefors
3:20: 1.—2. G. Berglund, Stockholm
K. Sjöstrand, Hägersten
3:23: 1. B. Augustsson, Åsensbruk
2. E. Strandberg, Forshaga
3:31: 1. B. Hernod, Eskilstuna
2. G. Helmertz, Stockholm
3:41: 1. G. Jönsson, Karlskrona
2. A. Andersson, Älvestad

Nya turneringar:

Turneringsledaren påminner om att det är hög tid att insända startavgiften (12:— kr) för dem som ämna deltaga i SM 1964 samt årets mästargrupper. Även lag-SM 64 (4-mannalag) avses starta i höst, och här är avgiften 20:— kr. pr lag. Övriga startavgifter för SSKK-turneringarna:

Klass 1: kr. 12:—
Klass 2: kr. 10:—
Klass 3: kr. 7:—

SSKK-bulletinen med resultat, partier m. m. kostar pr år 3:— kr.

Alla avgifter insättas på postgiro 5 20 52, E. Gärdéus, Mariestad.

Internationellt:

Slutresultatet av matchen SSKK—Norge blev 60—40 till SSKK.

Till turneringen om Eberhardt Wilhelm-Cup, som startar den 1/9 1963, har två svenska lag anmälts.

Den tyska korrschacktidskriften FERN-SCHACH har i sitt julinummer en lång artikel, illustrerad med flera partier, om den svenska korrschackspecialitén "teleschack".

TILL DIG SOM VILL OPP . . . !

Lyssnar Du med spänning efter brevbärarens steg och blir Du glad när det smäller i brevlådan? . . . Inte . . . ? ?

Lär Du Dig spelöppningsteori, slutspelsteknik och mittspelsstrategi samtidigt som Du har väldigt skojigt? . . . Inte . . . ?

Du spelar alltså inte korrespondensschack . . . ? ? !

Den skadan är lätt reparerad: sänd 10:— kr till postgiro 5 20 52, E. Gärdéus, Mariestad, så får Du inom kort startbrev för en 7-mannagrupp, spelregler, och resultatbulletin för ett år.

Är det besvärligt? Bara för den som tycker att sex spännande korrespondenspartier med frikostligt tilltagen betänketid är något besvärligt!

Lycka till!

Sveriges Schackförbunds
Korrespondensschack - Kommitté
(S S K K)

HALVÅRSPRENUMERATION
PÅ TIDSKRIFT FÖR SCHACK

för andra halvåret 1963

Prenumerationspris 9:—

För medl. i Sv. Schackförbund 7:50

Betalning enklast genom insättning på postgiro nr 60 46 34

SKAKHUS-AVISEN
LØST og FAST om
SKAK - LITTERATUR
SKAK - MATERIALER
Skakhus-avisen utgives av Skakhuset i København og indholdet drejer sig kun — KUN — om Skakmaterialer og Skaklitteratur og udkommer 2 gange om måneden, første gang 16/8-1963.
PRENUMERATION:
1963/64 24,00
1963 7,50
genom Postgiro nr 4205.
SKAKHUS-AVISEN

Spela schack internationellt pr korrespondens. Lättare än man tror med rätta hjälpmedel:

FERNSCHACH	1/1-år . . . Kr.	15:—
„	1/2-„ . . . „	8:—
„	1/4-„ . . . „	4:25
Världsgrupp 7 spelare . .	„	3:75
Världsgrupp 15 spelare (end. M-klass)	„	5:75
Europagrupp 7 spelare . .	„	4:50
Europagrupp 15 spelare (alla klasser)	„	6:50

Parlör för korr.schack, 20 språk . . . . . „ 1:50

Avgifterna insättas på postgirokonto 50 94 95 (E. Larsson, Bromma). Angiv spelstyrka på talongen.
Samtliga turneringar ingår i europa- och världsmästerskapen.
"Många schackspelare skulle nått längre i sin karriär, om de som jag i tid börjat med korr.-schack och fördjupat sina kunskaper." (P. Keres)

Upplysningar från:
Erik Larsson, Box 43, Stidsvig.

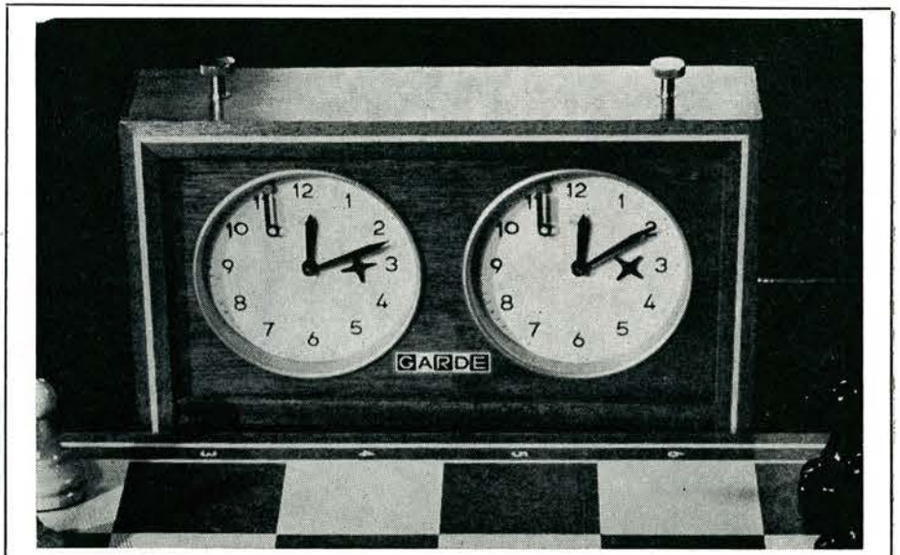

Schackklockan GARDE
Storlek: 220×120×55 mm. — **Pris kr. 44:—**
En bra schackklocka — ett förnämligt pris
LUNDINS SCHACKFÖRLAG
Drottninggatan 29 C, Stockholm C
Tel. 08/11 51 95 — Postgiro 35 68 40

idé
layout
text
typografi
tryck

---

maskinsätteri
boktryckeri
bokbinderi

VT

VT-REKLAM
VÄSTERGÖTLANDS TRYCKERI
SKARA
TELEFON 0511/13400

VÄSTERGÖTLANDS TRYCKERI, SKARA 63630#